

Archwilydd Cyffredinol Cymru
Auditor General for Wales

Amcangyfrif o Incwm a Threuliau'r Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer y Flwyddyn a Ddaw i Ben ar 31 Mawrth 2021

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Paratowyd ar y cyd a gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 20(1) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.
This document is also available in English.

© Swyddfa Archwilio Cymru 2019

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol Cymru

Isobel Everett

Cadeirydd, Swyddfa Archwilio Cymru

Rhagymadrodd

Ar gyfer pob blwyddyn ariannol, mae adran 20 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 yn peri iddi fod yn ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol a Swyddfa Archwilio Cymru baratoi ar y cyd amcangyfrif o incwm a threuliau Swyddfa Archwilio Cymru a gosod yr amcangyfrif hwnnw gerbron y Cynulliad Cenedlaethol o leiaf bum mis cyn dechrau'r flwyddyn ariannol y mae'n berthnasol iddi.

Yn unol ag adran 20 o'r Ddeddf, rhaid i bob amcangyfrif drafod (ymhlith pethau eraill) yr adnoddau sydd eu hangen ar yr Archwilydd Cyffredinol i gyflawni ei swyddogaethau statudol.

Gall Pwyllgor Cyllid y Cynulliad Cenedlaethol wneud addasiadau i'r amcangyfrif fel y gwêl yn dda, ond ni all wneud unrhyw addasiadau oni bai ei fod:

- wedi ymgynghori â'r Archwilydd Cyffredinol a Swyddfa Archwilio Cymru;
- wedi ystyried unrhyw sylwadau a wnaed gan y naill neu'r llall.

Bob blwyddyn, rhaid i Weinidogion Cymru gynnig cynnig yn y Cynulliad Cenedlaethol o dan adran 125 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 sy'n cynnwys awdurdodi'r adnoddau a ddefnyddir (gan gynnwys adnoddau cronus) a'r taliadau i'w gwneud gan Swyddfa Archwilio Cymru. Mae'r Amcangyfrif hwn yn nodi'r symiau i'w cynnwys mewn perthynas â Swyddfa Archwilio Cymru.

Mae'r ddogfen hon yn cynnwys Cynllun Ffioedd drafft a baratowyd o dan adran 24 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 i'w ystyried ochr yn ochr â'r Amcangyfrif gan eu bod yn ddibynnol ar ei gilydd.

Cynnwys

Rhagair	5
Gwerth am arian yn Swyddfa Archwilio Cymru	8
Cost archwilio cyhoeddus yng Nghymru	8
Fframwaith Gwerth am Arian – Doethach, Symlach, Gwell	9
Cyllideb 2020-21	10
Uchelgeisiau ein cynllun blynyddol	10
Trosolwg ar dreuliau ac incwm 2020-21	11
Ariannu ein gwaith - Cronfa Gyfunol Cymru 2020-21	20
Newidiadau i'n galwadau ar y Gronfa rhwng 2019-20 a 2020-21	20
Sut y byddwn yn defnyddio arian y Gronfa tuag at ein costau refeniw	21
Buddsoddi cyfalaf	30
Newidiadau posibl i'r gyllideb hon	32
Cwmpas cyllideb 2020-21	34
Atodiadau	
Atodiad 1 – Datganiad o egwyddorion	36
Atodiad 2 – Cynllun Ffioedd drafft 2020-21	37

Rhagair

Mae Swyddfa Archwilio Cymru'n bodoli i roi hyder i'r Cynulliad Cenedlaethol ac i bobl Cymru fod y sector cyhoeddus yn atebol ac yn perfformio at safon uchel. Ar adeg pan fo ymddiriedaeth y cyhoedd mewn llywodraeth, sefydliadau a gweithwyr proffesiynol yn edwino, mae ein gwaith yn bwysicach nag erioed i ddiogelu uniondeb democratiaeth ddatganoledig Cymru.

Mae ein rhaglen eang o waith gwerth am arian yn hollbwysig i atebolrwydd seneddol cadarn drwy Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus, Pwyllgor Cyllid a phwyllgorau eraill y Cynulliad Cenedlaethol. Rydym yn archwilio cyfrifon a threfniadau llywodraethu dros 800 o gyrff cyhoeddus ledled Cymru gan ddarparu'r prif gyfrwng o gael sicrwydd am y ffordd y mae arian cyhoeddus yn cael ei reoli yng Nghymru. O Lywodraeth Cymru ei hun i'r cyngor cymuned lleiaf, drwy bron i bob maes lle darperir gwasanaethau cyhoeddus, gall yr Archwilydd Cyffredinol ddilyn y bunt gyhoeddus lle bynnag y caiff ei gwario.

Mae cyfanswm cost flynyddol rhoi'r sicrwydd a'r mewnwleidiad annibynnol hwn yn gyfwerth ag ychydig dros un geiniog am bob £10 sy'n cael ei wario ar wasanaethau cyhoeddus yng Nghymru. Yn 2020-21, byddwn yn costio llai i'r pwrs cyhoeddus na'r flwyddyn gyfredol.

Mae ymadawiad y DU â'r Undeb Ewropeaidd yn brawf nas gwelwyd ei fath o'r blaen i'r Cynulliad Cenedlaethol, i Lywodraeth Cymru ac i sector cyhoeddus ehangach Cymru. Mae cynaliadwyedd ariannol yn risg real iawn sy'n cynyddu i rai gyrff cyhoeddus. Mae gwasanaethau cyhoeddus dan bwysau cynyddol i ymateb i newidiadau cymdeithasol a demograffig, datblygiadau technolegol cyflym, newid hinsawdd, newidiadau i systemau ariannu, a modelau llywodraethu mwy cymhleth fel partneriaethau Bergen Ddinesig. Ac, wrth i gymdeithas a thechnoleg newid, mae risgiau newydd yn codi o ran twyll a llygredd.

Ar yr un pryd, mae'r proffesiwn archwilio ei hun dan y chwyddwydr. Ar ôl nifer o fethiannau corfforaethol amlwg yn y sector preifat a phryderon am ddigonolrwydd trefniadau archwilio cyhoeddus lleol Lloegr, mae adolygiadau annibynnol wedi argymhell yn ddiweddar y dylid cryfhau ansawdd, annibyniaeth, cwmpas a disgwyliadau archwiliadau. Mae llawer o'r argymhellion hyn eisoes ar waith ym model archwilio cyhoeddus presennol Cymru, ond nid ydym yn hunanfodhaus. Rydym yn parhau i ganolbwyntio ar gyflawni archwiliadau annibynnol a thrwyadl o ansawdd uchel ac ar wella ein gweithrediadau ein hunain yn barhaus.

Yn 2018, penodwyd Archwilydd Cyffredinol newydd. Ers hynny, mae Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru, a'r sefydliad cyfan, wedi ymrwmo ar y cyd i wireddu ein potensial llawn i gynorthwyo'r Cynulliad Cenedlaethol i ddwyn y llywodraeth i gyfrif dros y modd y mae'n gwario arian cyhoeddus ac i hybu gwelliannau mewn gwasanaethau cyhoeddus. Hwn yw'r cyfle cyntaf i'r Archwilydd Cyffredinol newydd a'r Bwrdd gyflwyno Amcangyfrif sy'n seiliedig ar y weledigaeth honno a'n huchelgeisiau, sef:

- manteisio i'r eithaf ar ein harbenigedd, ein dealltwriaeth graff a'n safbwynt unigryw;
- cryfhau ein statws fel llais awdurdodol ac annibynnol yr ymddiriedir ynddo;
- dod yn fwy amlwg, dylanwadol a pherthnasol;
- dangos esiampl i'r sector cyhoeddus yng Nghymru a thu hwnt.

Mae'n darparu ar gyfer **gostyngiad** cyffredinol o 2.5% mewn termau real yng nghyfanswm cyllideb Swyddfa Archwilio Cymru, ac eithrio cost y Fenter Twyll Genedlaethol bob yn ail flynedd.

Rydym yn ymwybodol iawn bod arnom gyfrifoldeb o ran rhannau eraill o'r sector cyhoeddus i gyfyngu ar ein costau gweithredol a'r ffioedd a godir gennym, ar yr amod nad yw hyn yn peryglu ansawdd ein harchwiliadau a'r sicrwydd y gallwn ei roi. Mae'r Amcangyfrif hwn yn disgrifio ein rhaglen gwerth am arian, Doethach, Symlach, Gwell, a'r cyfleoedd i barhau i arbed costau ac i wneud arbedion effeithlonrwydd yn ein model busnes dros y blynyddoedd i ddod. Gan adeiladu ar yr arbedion sylweddol a wnaed mewn blynyddoedd blaenorol, ein targed ar gyfer 2020-21 yw arbed £476,000 – bydd hon yn gryn her inni.

Mae bron i ddau draean o'n hincwm blynyddol o £22 miliwn yn deillio o'r ffioedd a godir ar y cyrff cyhoeddus a archwilir. Dros y pedair blynedd diwethaf, rydym wedi gostwng ffioedd y rhan fwyaf o'r cyrff cyhoeddus hyn mewn termau real.

Bydd y Pwyllgor Cyllid yn gyfarwydd â diffyg hyblygrwydd y drefn statudol bresennol o'n hariannu. Mae'n cyfyngu'n sylweddol ar allu'r Archwilydd Cyffredinol i ailgyfeirio unrhyw gapasiti a ryddheir gan arbedion effeithlonrwydd yn ein gweithgareddau ennill ffioedd i fathau eraill o waith archwilio.

I oresgyn y diffyg hyblygrwydd hwn yn rhannol, rydym yn cynnig symud tua 1% o'r adnodd o incwm ffioedd i gyllid Cronfa Gyfunol Cymru. O drosglwyddo £180,000 o'r naill ffynhonnell ariannu i'r llall, bydd modd inni barhau i ostwng y ffioedd blynyddol a godir ar gyrff cyhoeddus drwy gyflawni'r arbedion effeithlonrwydd arfaethedig o ran archwiliadau, gan gadw'r capasiti a'r arbenigedd archwilio. Byddwn yn defnyddio'r capasiti arbenigol hwn i roi sicrwydd a mewnwlediad i'r Cynulliad Cenedlaethol ac eraill na fyddai modd inni ei roi fel arall, a hynny ar sail ein gwaith cyfrifon blynyddol. Mae'n bwysig nodi na fydd unrhyw gynnydd net i'n costau na'n cyllid i gyflawni hyn.

Yn ychwanegol at y symudiad hwn, byddwn yn defnyddio'r adnoddau referniw a chyfalaf ychwanegol o Gronfa Gyfunol Cymru at y dibenion hyn:

- buddsoddi yn ein capasiti a'n galluoedd digidol i ehangu ein gwaith cynnar o ran dadansoddeg data yn bennaf, gan arwain at arbedion mwy hirdymor ac effaith gynyddol, ac i gryfhau ein trefniadau seiberddiogelwch;
- ehangu ein cynlluniau uchel eu bri ar gyfer graddedigion a phrentisiaid.

I wneud hyn, rydym yn ceisio cynnydd o £615,000¹ yn y cyllid yr ydym yn ei gael o Gronfa Gyfunol Cymru. Bydd ein hincwm ffioedd £711,000 yn is, felly bydd cost archwilio cyhoeddus yng Nghymru yn is y flwyddyn nesaf na'r gost eleni.

Rydym yn ymhelaethu ar ein cynlluniau a'n cynigion ariannu drwy'r ddogfen hon. Fe'i lluniwyd yn unol â'r [Datganiad o egwyddorion](#)² a gyhoeddwyd gan y Pwyllgor Cyllid ym mis Mai 2019 a'r briff dilynol a ddarparwyd gan y Pwyllgor i'r Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd ym mis Gorffennaf 2019.

Mae ein [Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon](#) yn amlinellu'r hyn a gyflawnwyd gennym yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf. Ym mis Mawrth eleni, gosodwyd [Cynllun Blynyddol 2019-20](#) gerbron y Cynulliad. Mae'r Amcangyfrif hwn yn sicrhau arian ar gyfer blaenoriaethau 2020-21, a byddwn yn gosod ein Cynllun Blynyddol ar gyfer y flwyddyn honno gerbron y Cynulliad Cenedlaethol ym mis Mawrth 2020.

Rydym yn edrych ymlaen at drafod ein Hamcangyfrif â Phwyllgor Cyllid y Cynulliad.

Isobel Everett
Cadeirydd Swyddfa Archwilio Cymru

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru

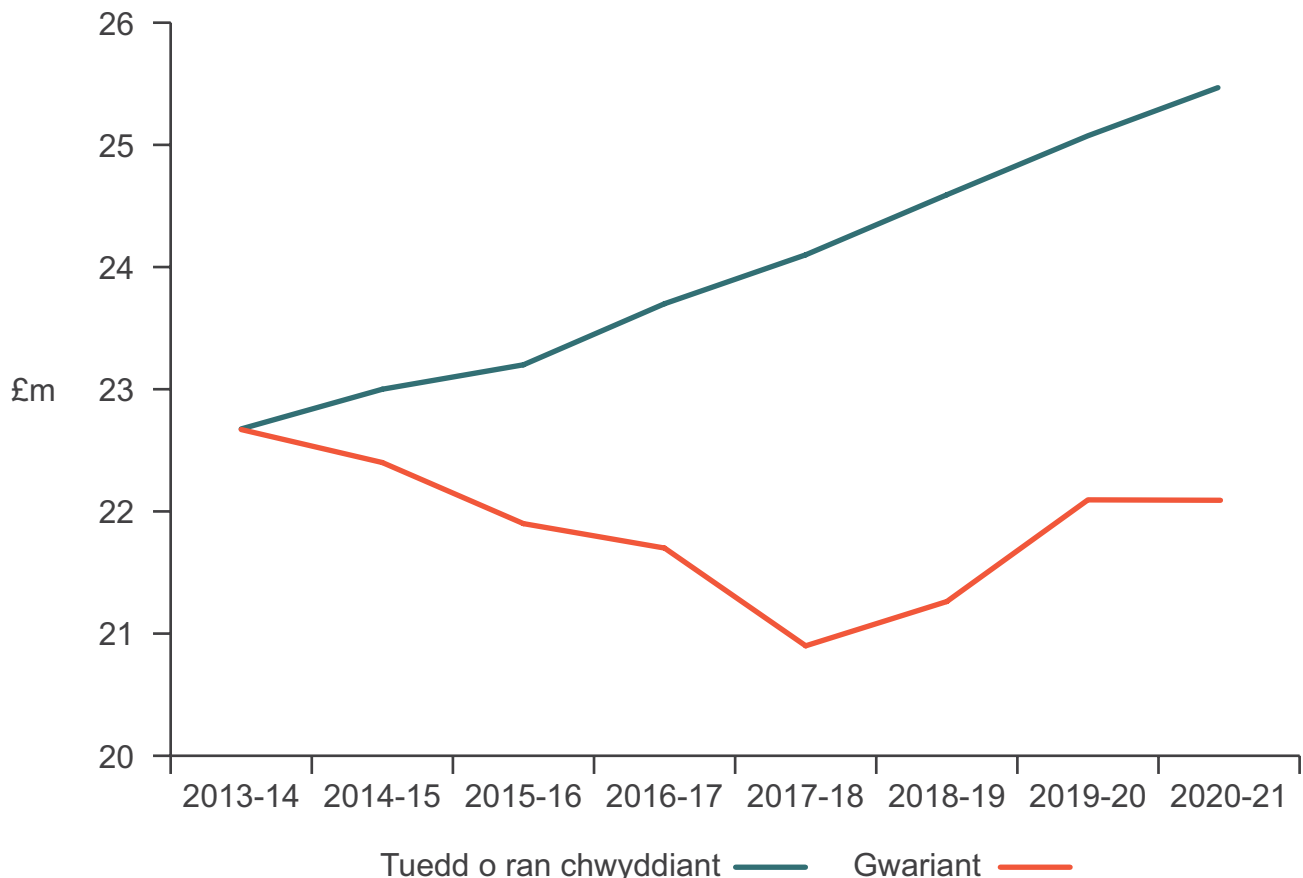
¹ Gweler arddangosyn 5
² Gweler Atodiad 1

Gwerth am arian yn Swyddfa Archwilio Cymru

Cost archwilio cyhoeddus yng Nghymru

- 1 Ers sefydlu Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru yn 2013-14, byddwn wedi lleihau cost archwilio cyhoeddus yng Nghymru 13% mewn termau real³. Dangosir hyn yn **Arddangosyn 1**. Byddwn wedi cynhyrchu dros £16 miliwn o arbedion cronus dros y blynyddoedd hyn.
- 2 Rydym wedi lleihau'r gwariant er inni ddyrannu adnoddau ychwanegol i feysydd gwariant newydd yn ystod y cyfnod, megis cynnal Astudiaethau Ymchwiliol, cynyddu gwaith ein Cyfnewidfa Arfer Da, buddsoddi mewn cynllun hyfforddi graddedigion, a buddsoddi mewn gweithgarwch i drawsnewid y sefydliad.

Arddangosyn 1 – cost archwilio cyhoeddus 2013-14 i 2019-20

- 3 Yn unol ag Amcangyfrif 2020-21, mae'n ofynnol inni arbed £476,000 i fantoli'r gyllideb. Isod, rydym yn nodi'r fframwaith a ddefnyddir gennym i bennu'r arbedion hyn.

³ Yn seiliedig ar y datchwyddwyr cynnyrch domestig gros (GDP) a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol, Mehefin 2019.

Fframwaith Gwerth am Arian – Doethach, Symlach, Gwell

Ein pobl

- Paru adnoddau Swyddfa Archwilio Cymru â'i huchelgeisiau
- Ailfodelu'r gweithlu a'r cymysgedd sgiliau
- Modelu cyflenwad/galw
- Adolygu'r gwasanaethau cymorth a'r dull o gyflawni archwiliadau

Arbedion hyd yma⁴ (£967,000)

- Cynyddu'r defnydd o hyfforddeion graddedig £178,000
- Lleihau nifer y Cyfarwyddwyr £587,000
- Lleihau'r gwariant ar gcontractwyr £100,000
- Adolygiad 2015 o'r gwasanaethau corfforaethol £102,000

Potensial yn y dyfodol

- Diweddarau'r cynlluniau adnoddau ar gyfer gwaith archwilio
- Paru'r gwaith yn agos â'r uchelgeisiau
- Cynllunio'r gweithlu'n strategol

Arbedion o ran amser

Prosesau

- Gwaith a hwylusir gan ddata a digidol
- Gweithio doethach – systemau a phrosesau angenrheidiol, effeithlon ac effeithiol
- Adolygiad y Cynulliad o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 (y Ddeddf)
- Rhaglen newid gorfforaethol
- Adnoddau integredig

Arbedion hyd yma

- Arbedion effeithlonrwydd yn y system treuliau
- Arbedion effeithlonrwydd o ran adroddiadau llywodraethu

Potensial yn y dyfodol

- Adolygu'r Ddeddf
- Arbedion effeithlonrwydd archwilio drwy Ddadansoddeg Data
- Adolygu prosesau'n barhaus
- Rhaglen newid gorfforaethol
- Adleoli adnoddau integredig

Lleoedd

- Gweithio doethach – swyddfeydd a theithio
- Strategaeth ystadau
- Effeithlonrwydd adeiladau
- Cynllun teithio a chynhaliath
- Gwaith a hwylusir gan TG

Arbedion hyd yma (£132,000)

- Arbed 10% o'r costau teithio yn sgil adolygiad 2016 £120,000
- Cyfyngu ar y costau teithio er inni gyflawni gwaith cwmnïau'n fewnol
- Gostwng costau teithio drwy fuddsoddi mewn fideogynadledda/Skype
- Arbedion yn sgil symud swyddfa'r Gogledd £12,000

Potensial yn y dyfodol

- Arbed costau drwy'r prosiect Ffyrdd o Weithio
- Adolygu'r strategaeth ystadau

Caffael

- Caffael costeffeithiol
- Cyflawni gwaith cwmnïau'n fewnol

Arbedion hyd yma (£785,000)

- Cyflawni gwaith cwmnïau'n fewnol yn 2016 £640,000
- Archwilio mewnol a'r gyflogres dan gcontract allanol £75,000
- Systemau TG £70,000

Potensial yn y dyfodol

- Terfynu contractau'r cwmnïau yn 2020
- Adolygu'r defnydd o fframweithiau caffael

4 Arbedion blynyddol a bennwyd ers 2013

Cyllideb 2020-21

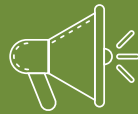
Uchelgeisiau ein cynllun blynyddol

- 4 Mae Cynllun Blynyddol 2019-20 yn nodi'r uchelgeisiau a ganlyn ar gyfer gwaith Swyddfa Archwilio Cymru a'r Archwilydd Cyffredinol. Mae'r Amcangyfrif hwn yn nodi'r cyllid y bydd ei angen arnom ar gyfer 2020-21 er mwyn inni gyflawni'r uchelgeisiau hyn.

Manteisio i'r eithaf ar ein harbenigedd, dealltwriaeth graff a safbwynt unigryw

- Cryfhau natur rymus ein dealltwriaeth unigryw drwy weithio mewn tîm a rhannu gwybodaeth mewn ffordd fwy integredig.
- Chwilio'n rhagweithiol am synergeddau a thueddiadau yn y wybodaeth sydd gennym.
- Canolbwyntio ar yr hyn sydd bwysicaf ac a wnaiff y gwahaniaeth mwyaf i gyrrff cyhoeddus a'r cyhoedd.

Cryfhau ein statws fel llais awdurdodol ac annibynnol yr ymddiriedir ynddo

- Dod â thystiolaeth a sylwebaeth ddibynadwy i'r amlwg ar y materion cywir ar yr adeg gywir.
- Sicrhau ein bod yn cyflwyno'r ffeithiau'n glir ac yn egluro'n gryno pam ein bod wedi dod i gasgliad neu ddehongliad penodol.
- Bod yn effro ac yn ymatebol i gyfleoedd newydd i rannu gwybodaeth a dealltwriaeth archwilio lle gall ychwanegu gwerth.

Dod yn fwy amlwg, dylanwadol a pherthnasol

- Canolbwyntio tuag allan mewn ffordd amlwg ac ymgysylltu mewn ffordd sy'n berthnasol i ystod eang o gynulleidfaoedd.
- Dylanwadu ar ffordd o feddwl ac ymddygiad eraill a llywio'r ddadl gyhoeddus ehangach.
- Ceisio a gwrando ar syniadau a meddyliau y tu hwnt i Gymru a'r sector cyhoeddus.

Dangos esiampl i'r sector cyhoeddus yng Nghymru a thu hwnt

- Gan ein bod yn arddel barn archwilio ar eraill, sicrhau ein bod yn gwneud yr hyn rydym yn cynghori eraill i wneud.
- Darparu arweinyddiaeth glir, gyson a dilyd a gwneud penderfyniadau'n gyflymach.
- Grymuso pobl drwy'r sefydliad i feddwl am syniadau newydd a gwneud newid cadarnhaol.

Trosolwg ar dreuliau ac incwm 2020-21

- 5 Rydym wedi defnyddio'r un fformat ar gyfer ein Hamcangyfrif a'n Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon i'w gwneud yn haws darllen ein cynlluniau gwario a'n halldro gwirioneddol ochr yn ochr â'i gilydd.
- 6 Mae cyfanswm y gwariant a gynlluniwyd ar gyfer 2020-21 yn is mewn termau arian parod na'r flwyddyn ariannol gyfredol – ac mae'n gyfwerth â gostyngiad o 1.9% mewn termau real. O hepgor cost gylchol y Fenter Twyll Genedlaethol, bydd ein gwariant y flwyddyn nesaf 2.5% yn is mewn termau real.

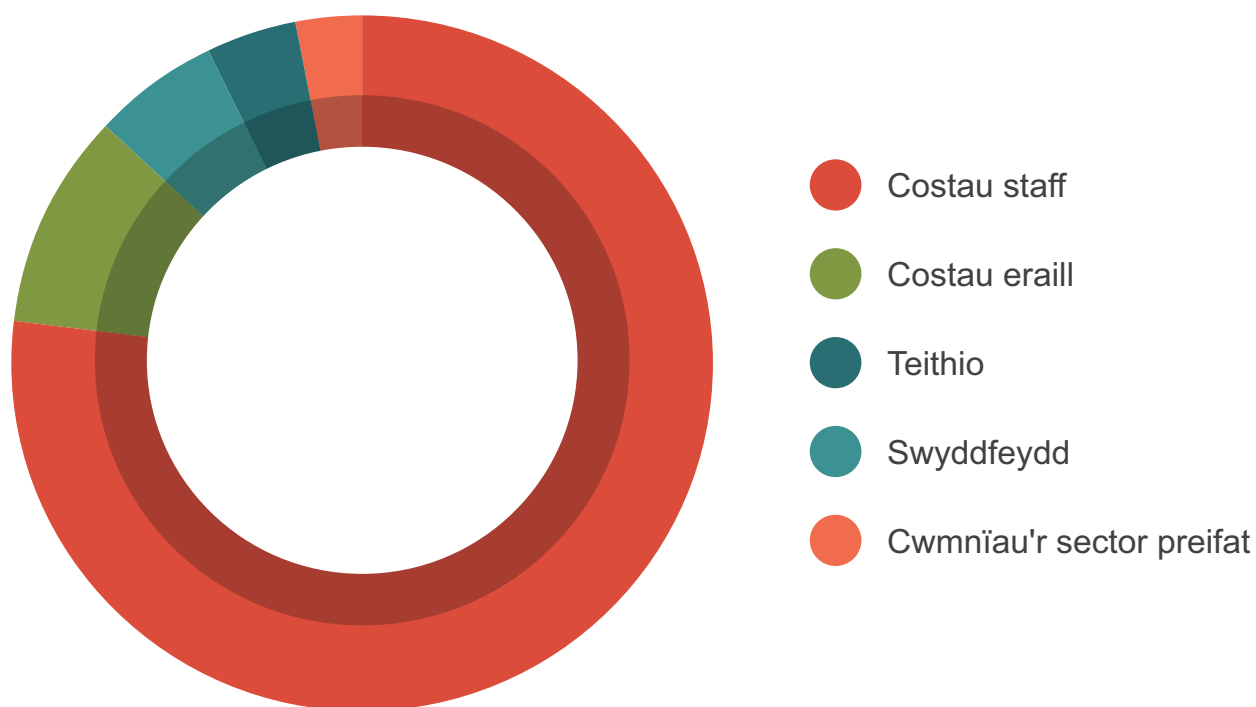
Arddangosyn 2 – treuliau ac incwm 2020-21

Treuliau	Amcangyfrif 2020-21 £'000	Amcangyfrif ⁵ 2019-20 £'000	Cynnydd/ (Gostyngiad) £'000
Costau staff	16,504	15,917	587
Staff dan gontractau tymor byr	311	737	(426)
Teithio a chynhaliaeth	1,205	1,216	(11)
Swyddfeydd	940	993	(53)
Cwmnïau'r sector preifat	598	905	(307)
TAW na ellir ei adennill	500	500	-
TGCh	546	480	66
Llywodraethu Swyddfa Archwilio Cymru	300	300	-
Hyfforddiant allanol	289	289	-
Cyfieithu	145	165	(20)
Ffioedd cyfreithiol a phroffesiynol	180	162	18
Dibrisiant	280	280	-
Cyflenwadau a gwasanaethau eraill	675	739	(64)
Targed arbedion	(476)	(540)	64
CYFANSWM	21,997	22,143	(146)
Costau cylchol y Fenter Twyll Genedlaethol	130	-	130
Cyfanswm treuliau	22,127	22,143	(16)

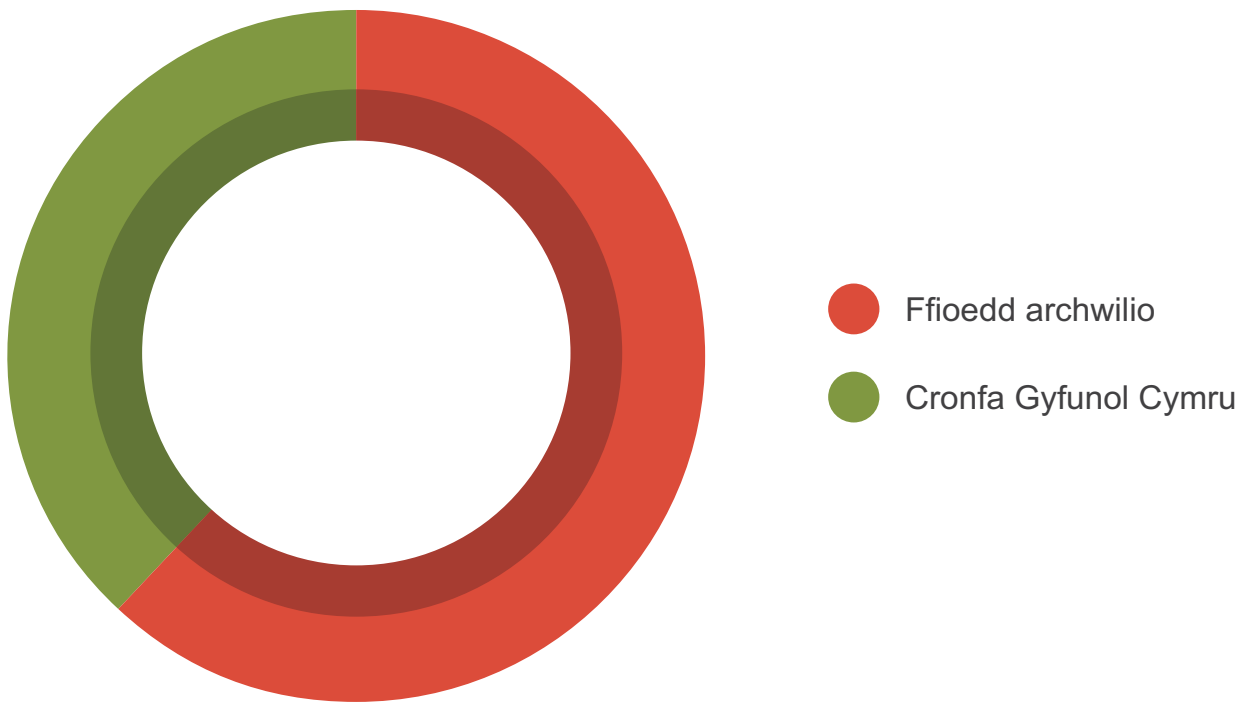
⁵ Yn unol â Memorandwm y Gyllideb Atodol a gymeradwywyd gan Bwyllgor Cyllid y Cynulliad ar 15 Mai 2019

Incwm	Amcangyfrif 2020-21 £'000	Amcangyfrif 2019-20 £'000	Cynnydd/ (Gostyngiad) £'000
Ffioedd archwilio	12,135	12,377	(242)
Archwilio Cronfeydd Amaethyddol yr UE	759	900	(141)
Ffioedd ardystio grantiau	870	1,198	(328)
CYFANSWM INCWM	13,764	14,475	(711)
Cyfanswm i'w ariannu o Gronfa Gyfunol Cymru	8,363	7,668	695

Arddangosyn 3 – dadansoddiad o dreuliau 2020-21

Arddangosyn 4 – dadansoddiad o incwm 2020-21

Egluro'r prif feysydd treuliau

Costau staff £16.5 miliwn (77% o'r gwariant)

- 7 Mae'r rhan fwyaf o'n treuliau'n ymwneud â chost cyflogi ein staff. Mae cyllideb 2020-21 yn cynnwys darpariaeth ar gyfer 274 swydd cyfwerth ag amser llawn. Yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru⁶ rydym wedi cynnwys cynnydd dangosol o 2% yn y gyllideb ar sail setliad tâl disgwylidig ar gyfer y flwyddyn o fis Ebrill 2020.
- 8 Rydym yn disgwyl cynnydd bach yng nghyfanswm y staff o'i gymharu â 2019-20 sy'n adlewyrchu cymysgedd symlach a mwy costeffeithiol o staff/graddau, estyniad i'n rhaglen hyfforddi graddedigion a'n rhaglen brentisiaethau uchel eu parch, a rhywfaint o gapasiti arbenigol ar gyfer ein prosiect Dadansoddeg Data ac i fodloni ein gofynion seiberddiogelwch. Rydym yn defnyddio llai o staff ar gontractau tymor byr wrth inni recriwtio mwy o hyfforddeion a phrentisiaid.

6 Llythyr dyddiedig 19 Gorffennaf 2019 gan y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd

Teithio a chynhaliaeth £1.2 miliwn (6% o'r gwariant)

- 9 Mae cyllideb 2020-21 yn dangos gostyngiad bach o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol oherwydd ein bod yn disgwyl teithio llai yn sgil ein prosiect Ffyrdd o Weithio.
- 10 Rydym yn disgwyl gwireddu arbedion pellach a fydd yn cyfrannu at ein targed arbedion cyffredinol wrth inni fynd ati i roi argymhellion y prosiect trawsnewid 'Ffyrdd o Weithio' ar waith yn llwyr. O wneud hyn, mae'n debygol y bydd mwy o'n staff yn gweithio o bell neu o 'hybiau archwilio' yn hytrach na theithio bob dydd i safleoedd cleientiaid.
- 11 Byddwn yn cynnal adolygiad gwerth am arian o'n cynllun teithio erbyn diwedd y flwyddyn hon. Gyda chytundeb Pwyllgor Cyllid y Cynulliad, rydym wedi penodi ein harchwilwyr allanol, RSM UK LLP, i gynnal yr adolygiad hwn.

Swyddfeydd £0.9 miliwn (4% o'r gwariant)

- 12 Ar hyn o bryd, mae gennym dair swyddfa: yng Nghaerdydd, Abergele ac Abertawe – bydd prydles i'r tair swyddfa'n dod i ben rhwng 2021 a 2025. Rydym yn diweddarau ein Strategaeth Ystadau, gan ystyried canfyddiadau ein prosiect Ffyrdd o Weithio, i bwysu a mesur yr atebion gorau ar gyfer ein gofynion yn y dyfodol.

Cwmnïau'r sector preifat £0.6 miliwn (3% o'r gwariant)

- 13 Ar ôl ystyried arfarniad o'r opsiynau a'r achos busnes mewn manylder, cytunodd y Bwrdd ym mis Ionawr 2019 na fydd Swyddfa Archwilio Cymru yn cyflawni gwaith archwilio drwy gontractau allanol â chwmnïau yn y sector preifat mwyach. Bydd y contractau presennol yn dod i ben yn yr hydref 2020 ac yna bydd staff Swyddfa Archwilio Cymru'n ymgymryd â'r gwaith. Ni fydd y newid yn lleihau ansawdd y gwaith archwilio mewn unrhyw ffordd a bydd yn gyfle i wireddu buddion eraill, gan gynnwys:
 - lleihau costau i sicrhau bod modd i Swyddfa Archwilio Cymru gyflawni ei strategaeth a'i chynllun ariannol tymor canolog;
 - yn unol ag egwyddorion cynllunio'r gweithlu, osgoi dileu swyddi staff Swyddfa Archwilio Cymru (a'r costau cysylltiedig) os byddwn, yn ôl y disgwyl, yn colli'r incwm a geir o archwilio cronfeydd amaethyddol yr UE ac ardystio grantiau Llywodraeth Cymru;
 - osgoi costau rheoli contractau a datrys anghydfodau;
 - creu'r potensial i ddarparu gwasanaeth mwy pwrpasol i'r cyrff a archwilir, er enghraifft drwy ein darpariaeth Gymraeg;
 - ein galluogi i gefnogi gwelliant strategol o ran rheolaeth ariannol y sector cynghorau tref a chymuned.

- 14 Ar hyn o bryd, nid ydym yn disgwyl y bydd angen ymgymryd ag unrhyw recriwtio helaeth gan fod disgwyl i'r gwaith ychwanegol hwn gyd-daro â diwedd ein gwaith presennol i archwilio cronfeydd amaethyddol yr UE yn 2020-21⁶.

TGCh £0.5 miliwn (2% o'r gwariant)

- 15 Rydym yn bwriadu gwario £546,000 ar TGCh yn 2020-21, a hynny'n bennaf ar drwyddedau meddalwedd (gan gynnwys Microsoft Office a systemau craidd) a rhentu llinellau ffôn ar gyfer ein seilwaith TGCh.
- 16 Mae ein gwariant ar TGCh yn cynyddu wrth inni wneud defnydd cynyddol o feddalwedd dadansoddeg arbenigol ac ymateb i'r gofynion cynyddol i wella seiberddiogelwch.

Treuliau eraill

- 17 Fel y nodir yn **Arddangosyn 2**, rydym yn ysgwyddo treuliau eraill amrywiol i gynnal Swyddfa Archwilio Cymru, fel hyfforddiant allanol, ffioedd cyfreithiol a phroffesiynol (gan gynnwys ein harchwilwyr mewnol ac allanol), cyfieithu i'r Gymraeg, dibrisiant ein hasedau cyfalaf, a'r costau sydd ynghlwm wrth y Fenter Twyll Genedlaethol.

Incwm

- 18 Rydym yn cael incwm i ariannu ein gwaith o ddwy ffynhonnell: y ffioedd a godir ar gyrff a archwilir (62%) a Chronfa Gyfunol Cymru (38%).
- 19 Nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn gwneud elw o'i ffioedd. Yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013, ni chaniateir i'n ffioedd fod yn uwch na chost lawn cyflawni'r swyddogaeth y mae'r ffi'n berthnasol iddi. Mae hon yn ddarpariaeth gaeth iawn gan ei bod yn cyfyngu ar ein gallu i ddefnyddio ein hadnoddau mewn ffordd hyblyg. Felly, rydym yn croesawu bwriad y Pwyllgor Cyllid i lunio Bil drafft i ddiwygio Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 ac i ymgynghori arno.
- 20 Pan roddodd yr Archwilydd Cyffredinol dystiolaeth i'r Pwyllgor Cyllid ym mis Gorffennaf 2019 ynghylch cyfyngiadau'r ddeddfwriaeth, cyfeiriodd at y diffyg hyblygrwydd hwn a'r ffordd y mae'n ei rwystro rhag symud unrhyw gapasiti staffio o waith sy'n ennill ffioedd i fathau eraill o waith archwilio.
- 21 Dywedodd: 'Administratively, when I try to take staff who are fee funded away from that work, or encourage them to be more efficient, to free up some of their time to deliver something new and fresh, we're left in this vicious circle...locked into this straitjacket of the 'no more than cost' rule, keeping our resource locked in to particular areas of work, and not freeing it up, as I'd like to be able to do'.

6 Gweler paragraff 88

22 I oresgyn y diffyg hyblygrwydd hwn, mae'r Amcangyfrif hwn yn cynnig gostwng ffioedd incwm 1.2% ac ariannu'r swm hwnnw o £180,000 o Gronfa Gyfunol Cymru yn lle hynny. O wneud hyn, bydd modd inni gadw capasiti archwilio arbenigol a rhyddhau arbenigedd drwy arbedion effeithlonrwydd archwilio i'w ddefnyddio mewn meysydd gwaith newydd ac i gael mwy o effaith. Mae'n bwysig nodi na fydd hyn yn cynyddu cyfanswm cost y gwaith a gyflawnir (ni chaiff unrhyw effaith net ar gyllideb bloc Cymru), ond bydd yn sicrhau bod modd inni barhau i ostwng y ffioedd blynyddol a godir ar gyrrff cyhoeddus drwy gyflawni arbedion effeithlonrwydd archwilio.

Incwm ffioedd

- 23 Rydym yn disgwyl dau ostyngiad sylweddol i'n hincwm o ffioedd archwilio yn 2020-21. Mae'r rhain yn deillio'n rhannol o Brexit a'r disgwyliad y byddwn yn colli'r gwaith o archwilio cronfeydd amaethyddol yr UE, ac o benderfyniad Llywodraeth Cymru i leihau'r gwaith sicrwydd a gyflawnir gennym i ardystio grantiau.
- 24 Yn 2019-20, rydym yn cael bron i £1 miliwn mewn ffioedd i ariannu'r gwaith o archwilio cronfeydd amaethyddol yr UE ledled Cymru. Mae ein Hamcangyfrif yn rhagdybio y bydd y swm yn gostwng oddeutu £140,000 yn 2020-21 ac y bydd y ffrwd incwm ffioedd hon yn dod i ben yn llwyr yn y blynyddoedd canlynol yn sgil ymadawiad y DU â'r UE.
- 25 Dros y blynyddoedd diwethaf, mae'r incwm ffioedd blynyddol a gynhyrchwyd yn bennaf drwy ein gwaith ardystio grantiau ar gyfer Llywodraeth Cymru wedi gostwng o oddeutu £2.5 miliwn i ddim ond £1.2 miliwn yn 2019-20. Ym mis Mehefin 2019, rhoddodd Llywodraeth Cymru wybod i'r Archwilydd Cyffredinol ei bod yn bwriadu rhoi'r gorau i gomisiynu'r gwaith hwn o 2019-20. Felly, mae'r Amcangyfrif hwn yn cynnwys gostyngiad o £328,000 o ran incwm ardystio grantiau 2020-21, ac rydym yn disgwyl gostyngiad sylweddol iawn pellach i'r ffrwd incwm ffioedd hon mewn blynyddoedd i ddod.
- 26 I sicrhau nad oes llai o sicrwydd archwilio o ran y modd y mae rhaglenni grantiau neilltuedig Llywodraeth Cymru'n gweithredu, byddwn yn ystyried yn ofalus dros y misoedd nesaf a oes angen inni ymgymryd â gwaith archwilio ychwanegol i gefnogi barn yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfrifon blynyddol Llywodraeth Cymru a/neu a oes angen ymgymryd ag astudiaethau gwerth am arian yn amlach o ran gwariant a ariennir ag arian grant. Byddwn yn amlinellu ein bwriad yn ein Cynlluniau Blynyddol yn y dyfodol ac yn rhoi gwybod i'r Pwyllgor Cyllid yn unol â hynny.
- 27 Rydym yn ymwybodol iawn o'r pwysau ariannol ar bob rhan o'r sector cyhoeddus a'r cyfrifoldeb arnom i gyflawni ein gwaith archwilio mor effeithlon â phosibl. O'r herwydd, rydym yn gwneud ein gorau glas o hyd i leihau cyfanswm cost archwilio'r cyrrff cyhoeddus heb aberthu ansawdd y gwaith archwilio.

- 28 Rydym wedi ystyried y newidiadau hyn i'n llwyth gwaith, ynghyd â'r bwriad i gyflawni gwaith cwmnïau'r sector preifat yn fewnol, wrth bennu gofynion cynllunio'r gweithlu ac wrth gynllunio ein cyllid a'n hadnoddau yn y tymor canolig.
- 29 Gyda'i gilydd, bydd y newidiadau hyn yn peri inni ennill dros £700,000 yn llai drwy ein hincwm ffioedd y flwyddyn nesaf – gostyngiad o 4.9% mewn arian parod a 6.6% mewn termau real.
- 30 Mae'r incwm yr ydym yn ei gael o ffioedd yn cael ei reoli gan Gynllun Ffioedd Swyddfa Archwilio Cymru a gymeradwyir gan Bwyllgor Cyllid y Cynulliad. Yn unol â'r ddeddfwriaeth, mae'n ofynnol inni gyhoeddi Cynllun Ffioedd o leiaf unwaith y flwyddyn.
- 31 Mae'r Amcangyfrif hwn yn cynnwys Cynllun Ffioedd drafft 2020-21 (**Atodiad 2**). Fe'i hatodir i ddangos sut y mae'r incwm ffioedd a'r Amcangyfrif cymeradwy'n ddibynnol ar ei gilydd. Ar ôl i'r Amcangyfrif a'r Cynllun Ffioedd drafft gael eu hystyried, byddwn yn gosod Cynllun Ffioedd 2020-21 gerbron y Cynulliad Cenedlaethol ac yn rhoi gwybod i'r cyrff a archwilir beth fydd ffioedd amcangyfrifedig y flwyddyn nesaf.
- 32 Ym mis Awst 2019, bu inni ymgynghori â 268 unigolyn ar draws 96 sefydliad ynghylch graddfeydd ffioedd arfaethedig 2020-21 sydd oddeutu 1% yn is na'r rheini a ddefnyddir yn 2019-20.
- 33 Dim ond naw ymateb a ddaeth i law. Mae hyn yn awgrymu nad yw ein ffioedd yn destun pryder i'r rhan fwyaf o'r cyrff. Dywedodd y rhai a ymatebodd yr hyn a ganlyn wrthym:
- mae'r cyrff a archwilir yn croesawu'r gwaith a wneir gan Swyddfa Archwilio Cymru ac agwedd broffesiynol ein staff;
 - mae'r cyrff a archwilir yn parhau i groesawu'r cyfle i fod yn rhan o'r Fenter Twyll Genedlaethol am ddim;
 - maent yn croesawu'r gostyngiad arfaethedig i lefelau'r ffioedd canolrifol;
 - maent yn dal i ddisgwyl i Swyddfa Archwilio Cymru ddangos gwerth am arian yn unol â'r pwysau ariannol y mae'r cyrff a archwilir yn ei wynebu;
 - byddai un corff a archwilir yn croesawu mwy o dryloywder o ran y modd y caiff ffioedd eu pennu; byddwn yn trafod hyn â'r corff;
 - mae'r Parciau Cenedlaethol yn pryderu ynghylch y modd y mae ein ffioedd ninnau'n cymharu â'r rheini a delir gan gyrff cyfatebol yn Lloegr; byddwn yn trafod y mater hwn â nhw.
- 34 Mae'r Bwrdd yn croesawu'r adborth ac mae wedi ei ystyried wrth gwblhau'r Amcangyfrif hwn a'r Cynllun Ffioedd drafft atodedig.

Incwm o Gronfa Gyfunol Cymru

- 35 Ar gyfer 2020-21, rydym yn ceisio £8.363 miliwn o arian refeniw o Gronfa Gyfunol Cymru. Ar ôl cyfrif am y newid cylchol i gyllid y Fenter Twyll Genedlaethol, mae hyn yn gyfwerth â chynnydd o 7.2% mewn arian parod a chynnydd o 5.3% mewn termau real o'i gymharu â'r swm a gafwyd ar gyfer 2019-20. Gellir priodoli cyfran sylweddol o'r cynnydd hwn i'r newid o incwm ffioedd i incwm Cronfa Gyfunol Cymru a ddisgrifir uchod.
- 36 Yn yr adran nesaf, rydym yn egluro mewn mwy o fanylder yr hyn y byddwn yn ei gyflawni â'r incwm y byddwn yn ei gael o Gronfa Gyfunol Cymru.

Ariannu ein gwaith – Cronfa Gyfunol Cymru 2020-21

Newidiadau i'n galwad ar Gronfa Gyfunol Cymru rhwng 2019-20 a 2020-21

37 Mae'r Amcangyfrif hwn yn ceisio cynyddu ein galwad ar Gronfa Gyfunol Cymru (y Gronfa) 5.7% mewn termau real ar ôl cyfrif am y cynnydd cylchol yng nghyllid y Fenter Twyll Genedlaethol. Ceir crynodeb o'r newidiadau yn [Arddangosyn 5](#).

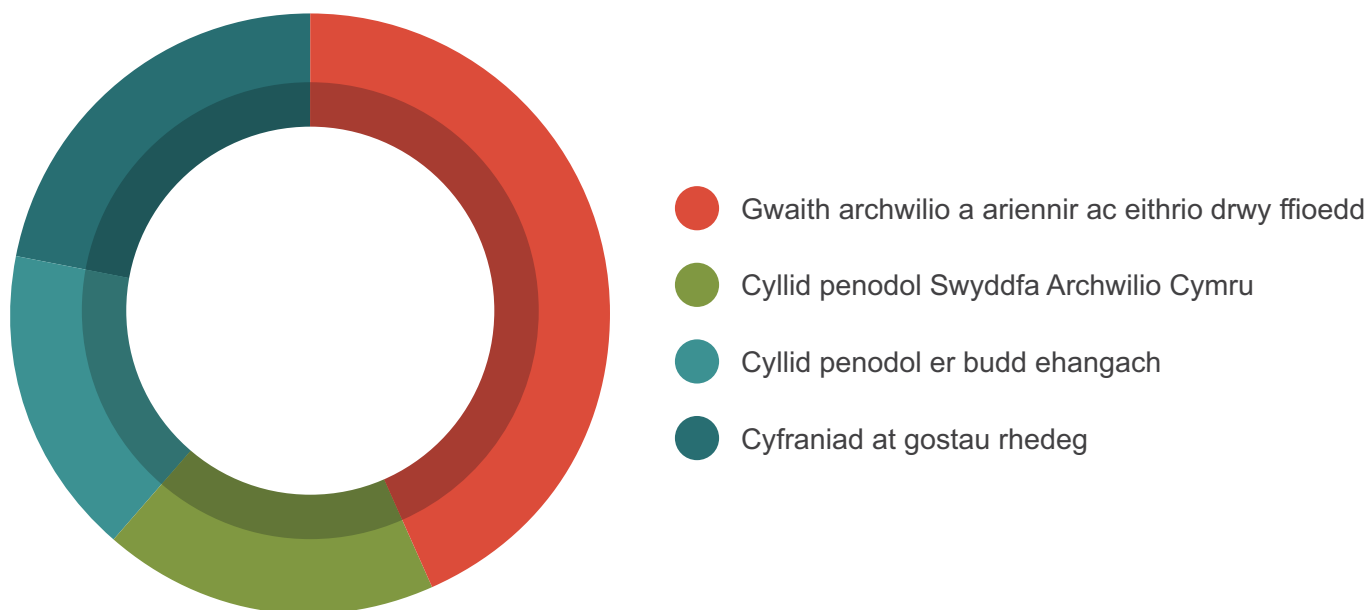
Arddangosyn 5 – newidiadau i gyllid Cronfa Gyfunol Cymru rhwng 2019-20 a 2020-21

	Refeniw £'000	Cyfalaf £'000	Cyfanswm £'000
2019-20	7,668	210	7,878
Cyllid cylchol y Fenter Twyll Genedlaethol	130	-	130
Amcangyfrif o linell sylfaen 2020-21	7,798	210	8,008
Newidiadau ar gyfer 2020-21			
Rhaglen gyfalaf	-	50	50
Gwaith archwilio a ariennir ac eithrio drwy ffioedd	95	-	95
Cyllid i gefnogi rhaglen waith Swyddfa Archwilio Cymru – dadansoddeg data, digidol a seiberddiogelwch	250	-	250
Cyllid ar gyfer prosiectau penodol er budd y sector cyhoeddus ehangach	100	-	100
Cyfraniad at gostau rhedeg sy'n cyfrannu'n rhannol at gytundeb tâl	120	-	120
Cyfanswm cyllid Cronfa Gyfunol Cymru 2020-21	8,363	260	8,623
Newid o'r llinell sylfaen	565	50	615

Sut y byddwn yn defnyddio arian Cronfa Gyfunol Cymru

38 Bydd Swyddfa Archwilio Cymru'n defnyddio'r arian y mae'n ei geisio o'r Gronfa mewn pedair prif ffordd, fel y dangosir yn **Arddangosyn 6**.

Arddangosyn 6 – y modd y bwriedir defnyddio £8.363 miliwn o arian referniw Cronfa Gyfunol Cymru yn 2020-21

**Gwaith archwilio a ariennir ac eithrio drwy ffioedd: £3.6 miliwn
(cynnydd o £95,000 o'i gymharu â 2019-20)**

- 39 Mae incwm o'r Gronfa'n galluogi'r Archwilydd Cyffredinol i gefnogi gwaith y Cynulliad Cenedlaethol yn uniongyrchol drwy ei raglen o astudiaethau gwerth am arian cenedlaethol. Rhoddir adroddiadau am yr astudiaethau hyn i Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus y Cynulliad ac fe'u disgrifir yn **Ein Rhaglen Waith 2019-20**.
- 40 Y Pwyllgor hwn yw un o'r prif gyfryngau a ddefnyddir gan y Cynulliad i ddwyn y sefydliadau a ariennir ganddo'n uniongyrchol neu drwy Lywodraeth Cymru i gyfrif. Felly, rydym yn ceisio sicrhau ein bod yn rhoi cefnogaeth dda i'r Pwyllgor â'i waith.
- 41 Yn gynyddol, mae pwyllgorau eraill y Cynulliad yn comisiynu astudiaethau gan Swyddfa Archwilio Cymru, neu'n dibynnu ar ei hastudiaethau ac arbenigedd a gwybodaeth arbenigol ein staff. Er enghraifft, yn ddiweddar rhoddwyd cymorth i'r Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol o ran Brexit ac i'r Pwyllgor Cyllid o ran ei ymchwiliad i ffynonellau arian cyfalaf Llywodraeth Cymru. Rydym yn bwriadu ehangu ymhellach hyd a lled y cymorth yr ydym yn ei ddarparu i'r Cynulliad Cenedlaethol, ac mae'r Amcangyfrif hwn yn cynnwys arian i'n galluogi i wneud hyn.
- 42 Bydd y cyllid hefyd yn sicrhau bod modd i'r Archwilydd Cyffredinol ymateb mewn ffordd hyblyg i faterion sy'n codi yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys pryderon a godir gan y Cynulliad Cenedlaethol, ei bwyllgorau, ei Aelodau neu eraill.
- 43 Fel yr eglurwyd eisoes, mae'r Amcangyfrif hwn yn cynnwys darpariaeth i ariannu £180,000 o'r adnodd archwilio drwy arian Cronfa Gyfunol Cymru yn hytrach nag incwm ffioedd
- 44 Byddwn yn defnyddio gallu ac arbenigedd ein harchwilwyr i roi sylwebaeth a mewnwleidiad sy'n rhoi gwerth ychwanegol ar sail ein gwaith archwilio cyfrifon. Bydd hyn o fudd uniongyrchol i'r Cynulliad Cenedlaethol, i'r rheini sy'n gyfrifol am lywodraethu ar hyd a lled y sector cyhoeddus, ac i'r cyhoedd. Bydd yn gydnaws â'n huchelgais i ysbrydoli ac i rymuso gwasanaethau cyhoeddus i wella ac i egluro sut y mae arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio, gan fynd tu hwnt i'r datganiadau sicrwydd craidd a ddarperir ac y codir amdanynt drwy ein ffioedd ar hyn o bryd.

- 45 Yn benodol, bydd yr hyblygrwydd ychwanegol yn sicrhau bod modd inni ymgymryd â darnau blynyddol o waith i bwysu a mesur themâu penodol sy'n codi o'n gwaith archwilio cyfrifon. Er enghraifft, gallem ymchwilio i gynlluniau diswyddo gwirfoddol neu drefniadau rheoli asedau ar draws y sector cyhoeddus; cynnal adolygiadau sectoraidd blynyddol o iechyd a chynaliadwyedd ariannol ledled Cymru; neu roi adroddiadau cyhoeddus am ffeithiau neu faterion allweddol sy'n deillio o gyfrifon cyrff unigol.
- 46 Yn 2019-20, roedd ein Hamcangyfrif yn cynnwys £85,000 ar gyfer gwaith archwilio i adolygu parodrwydd cyrff cyhoeddus Cymru ar gyfer Brexit. Bu inni gyhoeddi adroddiad (a'i ddiweddarau'n ddiweddar), cynnal tair seminar, ar y cyd ag Academi Wales, ar ffurf 'sioeau teithio' y daeth nifer dda iddynt, a chynnal gweminar Arfer Da.
- 47 Yn amlwg, bydd yr angen i roi sicrwydd sylweddol ac i ymgymryd â gwaith archwilio gwerth am arian o ran effeithiau Brexit yn awr, yn y tymor canolig ac yn y tymor hir yn parhau, ond ar hyn o bryd rydym yn disgwyl y bydd modd inni gynnwys hyn yn ein prif raglen waith, yn hytrach na gofyn am arian penodol ychwanegol. O'r herwydd, byddwn yn ailddyrannu'r cyllid hwn i sicrhau bod cyfanswm y cynnydd ar gyfer gwaith archwilio a ariennir ac eithrio drwy ffioedd yn cael ei gyfyngu i £95,000.

**Cyllid penodol (i gefnogi Swyddfa Archwilio Cymru) –
£1.5 miliwn (cynnydd o £250,000 o'i gymharu â 2019-20)**

48 Rhoddir manylion y prosiectau hyn yn **Arddangosyn 7**. Rhoddir mwy o fanylion am bob prif faes isod.

Arddangosyn 7 – prosiectau a gefnogir gan y Pwyllgor Cyllid (i gefnogi rhaglen waith Swyddfa Archwilio Cymru)

	Amcangyfrif 2020-21 £'000	Amcangyfrif ⁸ 2019-20 £'000	Cyllid ychwanegol £'000
Cynnydd i gostau pensiynau'r Gwasanaeth Sifil 2019-20	732	732	-
Prosiectau trawsnewid	656	406	250
Cau cyfrifon llywodraeth leol yn gynnar	120	120	-
Cyfanswm	1,508	1,258	250

Cynnydd i gostau pensiynau'r gwasanaeth sifil 2019-20

49 Yn 2019-20, darparodd y Trysorlys gyllid i dalu'r costau ychwanegol sydd ynghlwm wrth adolygiad actiwari o Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil ac, yn sgil hynny, bu i'r Cynulliad gefnogi darparu cyllid ychwanegol i **Swyddfa Archwilio Cymru**.

8 Yn unol â Memorandwm y Gyllideb Atodol a gymeradwywyd gan Bwyllgor Cyllid y Cynulliad ar 15 Mai 2019

Prosiectau trawsnewid

- 50 Ers 2016, rydym wedi dyrannu cyllid i wireddu newid trawsnewidiol strategol o ran y ffordd yr ydym yn cyflawni ein gwaith archwilio. Mae'r arian hwn wedi cefnogi prosiectau i gyflawni'r hyn a ganlyn:
- pwysu a mesur potensial Dadansoddeg Data a chynyddu ein defnydd ohoni. Mae ein gwaith yn y maes hwn wedi dangos y bydd technoleg yn gwireddu arbedion effeithlonrwydd o ran ein gwaith archwilio craidd. Mae Dadansoddeg Data hefyd wedi dechrau trawsnewid y ffordd yr ydym yn cyflwyno ac yn cyfleu ein gwaith, a manylder yr wybodaeth y gallwn ei darparu. Mae'r Amcangyfrif hwn yn ceisio cyllid ychwanegol er mwyn inni estyn dadansoddeg data tu hwnt i'r cyfnod treialu ac arbrofi i'w ymgorffori yn ein holl waith;
 - adolygu'r ffordd yr ydym yn cyfathrebu ac yn ymgysylltu'n allanol i sicrhau bod ein gwaith yn cael cymaint o effaith â phosibl;
 - adolygu ein ffyrdd o weithio i sicrhau eu bod yn 'addas ar gyfer y dyfodol' – er enghraifft drwy ddefnyddio technoleg i leihau'r teithio y mae angen i'n staff ei wneud, ac i ailystyried ein modelau gweithredu i wella llesiant a chymhelliad y staff.

Dadansoddeg data

- 51 Rydym yn disgwyl i'n prosiect Dadansoddeg Data wireddu pum prif fudd:
- cynyddu hyder yn ein gwaith;
 - gwella sylfaen dystiolaeth ein gwaith;
 - ehangu'r ystod o ddelweddau a dulliau dadansoddi;
 - arbed amser/costau o ran ein gwaith archwilio a'n prosesau mewnol;
 - cymell eraill i fabwysiadu ein syniadau.
- 52 Wrth i'r prosiect fynd rhagddo, rydym yn monitro i ba raddau y mae'r buddion hyn yn cael eu gwireddu.
- 53 Rydym yn ceisio cyllid ychwanegol o £180,000 i gynyddu ein buddsoddiad mewn Dadansoddeg Data i sicrhau bod modd inni gael mynediad at ddata'r cyrff a archwilir mewn ffordd saff a diogel i sicrhau'r budd mwyaf.
- 54 Bydd y cyllid ychwanegol yn sicrhau bod modd inni storio'r data a ddarperir gan y cyrff a archwilir yn ddiogel ac yn goresgyn y risgiau seiberddiogelwch cynyddol i sicrhau ein bod yn cydymffurfio â Deddf Diogelu Data (2018).
- 55 Bydd y cyllid hefyd yn sicrhau bod modd inni gynyddu maint y tîm sy'n gweithio ar y prosiect hwn er mwyn iddo wireddu uchelgais hirdymor yr Archwilydd Cyffredinol i ddefnyddio Dadansoddeg Data yn ein gwaith.

- 56 Dros y tymor canolig i'r tymor hir, ar ôl inni ymgorffori dadansoddeg data'n llwyr yn ein gwaith archwilio, rydym yn credu bod potensial i leihau cost archwilio cyfrifon 5-10%. Er ei bod yn anodd iawn dweud yn bendant beth yw'r tebygolrwydd o gyflawni arbedion o'r fath a'r union amserlenni, mae'n dal i fod yn rhan graidd o'r dull a ddefnyddir gennym i wireddu buddion. Fodd bynnag, gallwn ddweud yn bendant na fydd modd cyflawni'r arbedion effeithlonrwydd hyn oni bai inni fuddsoddi ymhellach i barhau i arbrofi, i ddatblygu ac i roi'r rhaglen ar waith.
- 57 Heb y cyllid ychwanegol hwn, byddwn yn parhau i ddatblygu rhai offerynnau data, ond bydd hynt y datblygiadau'n llawer arafach a byddant yn fwy ad hoc.

Seiberddiogelwch a'r weledigaeth ddigidol

- 58 Mae sefydliadau ym mhob man yn wynebu bygythiad seiberddiogelwch cynyddol gan unigolion maleisus sy'n ceisio torri i mewn i systemau, dwyn gwybodaeth ac achosi difrod. Mae hyn yn tarfu ar fusnesau ac yn arwain at gostau sylweddol, niwed i'w henw da, beirniadaeth, a dirwyon gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth os caiff systemau eu peryglu.
- 59 Mae angen i Swyddfa Archwilio Cymru gynyddu ei pharodrwydd o ran seiberddiogelwch yn gymesur â'r risg, gan sicrhau bod modd iddi barhau i drin data archwilio'n saff ac yn ddiogel, a bod Swyddfa Archwilio Cymru yn barod i ymateb i unrhyw achos lle ceir mynediad diawdurdod at ddata.
- 60 Mae gwefan Swyddfa Archwilio Cymru yn gynyddol bwysig fel cyrchfan gyntaf i'r rheini sy'n chwilio am adroddiadau neu sydd am ymgysylltu â'r sefydliad a'i waith. Mae angen inni sicrhau ein bod yn diweddarau ac yn cynnal y wefan er mwyn iddi barhau i fodloni'r safonau hygyrchedd a diogelwch.
- 61 Felly, rydym yn ceisio cyllid ychwanegol o £170,000 i dalu costau datblygwr gwefannau arbenigol, i brynu meddalwedd hanfodol ac i ddarparu hyfforddiant i wella seiberddiogelwch.
- 62 Os na fydd yr arian hwn ar gael, ni fydd Swyddfa Archwilio Cymru mor barod i wynebu digwyddiad seiberddiogelwch ag y dylai fod o ystyried y bygythiad, ac fe allai Swyddfa Archwilio Cymru ei chael yn anodd bodloni ei hymrwymiaadau o ran hygyrchedd y wefan gyhoeddus, heb gwtogi ar feysydd gweithgarwch pwysig eraill.

Prosiectau trawsnewid eraill

- 63 Gan fod y prosiectau trawsnewid wedi symud o'r cam dichonoldeb i'r cam gweithredu, byddwn yn ailddyrrannu'r £100,000 a ddyrannwyd yn flaenorol ar gyfer y blaenoriaethau uchod, gan ofyn am ddim ond £250,000 o gyllid ychwanegol.

Cau cyfrifon llywodraeth leol yn gynnar

- 64 Yn ein Hamcangyfrif ar gyfer 2018-19, nodwyd bod angen cyllid dros gyfnod o dair blynedd i sicrhau bod modd inni gydweithio'n agos â chyrff llywodraeth leol wrth iddynt baratoi i gael eu cyfrifon wedi'u hardystio erbyn 31 Gorffennaf yn hytrach na 30 Medi bob blwyddyn.
- 65 Erbyn 31 Gorffennaf 2019, roedd cyfrifon y pedwar heddlu, y tri awdurdod tân ac achub, ac awdurdodau'r tri pharc cenedlaethol wedi'u cyhoeddi erbyn 31 Gorffennaf yn ôl y gofyn. Ni fydd rhaid ardystio cyfrifon y 22 awdurdod unedol erbyn 31 Gorffennaf tan 2021. Fodd bynnag, rydym yn falch bod 30% o'r awdurdodau hyn eisoes wedi bodloni'r dyddiad cau newydd yn 2019.
- 66 Fel yr ydym wedi'i ddweud wrth y Pwyllgor Cyllid yn flaenorol, 2020-21 fydd y flwyddyn olaf y byddwn yn ceisio'r cyllid trosiannol hwn.

Cyllid penodol (er budd y sector cyhoeddus ehangach) – £1.4 miliwn (cynnydd o £100,000 o'i gymharu â 2019-20, ynghyd â £130,000 o arian cylchol y Fenter Twyll Genedlaethol)

67 Rhoddir manylion y prosiectau hyn yn Arddangosyn 8.

Arddangosyn 8 – prosiectau a gefnogir gan y Pwyllgor Cyllid (budd ehangach)

	Amcangyfrif 2020-21 £'000	Amcangyfrif 2019-20 £'000	Cyllid ychwanegol £'000
Arweinwyr ariannol y dyfodol – meithrin sgiliau ariannol ledled Cymru	667	567	100
Y Gyfnewidfa Arfer Da	540	540	-
Y Fenter Twyll Genedlaethol	180	50	130
Cyfanswm	1,387	1,157	230

Arweinwyr ariannol y dyfodol – meithrin sgiliau ariannol ledled Cymru

- 68 Sefydlwyd y fenter genedlaethol hon a gydgyssylltir gan Swyddfa Archwilio Cymru yn 2016 i greu cronfa o weithwyr cyllid proffesiynol cymwysedig iawn i'w cyflogi ar draws cyrff cyhoeddus Cymru. Ochr yn ochr â hyfforddiant ariannol ac arweinyddiaeth o ansawdd uchel, rydym hefyd yn rhoi cyfle i'n hyfforddeion graddedig fynd ar secondiad i weithio mewn cyrff cyhoeddus eraill i'w helpu i baratoi ar gyfer swyddi yn y dyfodol yn rheoli cyllid cyhoeddus Cymru.
- 69 Yn 2018, gyda chefnogaeth y Pwyllgor Cyllid, bu modd inni ehangu'r rhaglen i gynnwys prentisiaethau, gan greu llwybr gyrfa newydd i rai nad ydynt yn raddedigion.
- 70 Erbyn hyn, rydym yn cyflogi bron i 50 o hyfforddeion graddedig ac wyth prentis sy'n gyfwerth ag oddeutu 20% o'r gweithlu cyfan. Yn ogystal â chael effaith gadarnhaol ar ein model cymysgedd sgiliau archwilio, mae wedi gwireddu buddion ehangach o ran diwylliant ac amrywiaeth y sefydliad.

- 71 Eleni (2019) yw'r flwyddyn gyntaf y mae rhai o'r hyfforddeion sydd wedi elwa ar y rhaglen a gefnogir gan arian Cronfa Gyfunol Cymru yn cymhwyso ac yn gadael Swyddfa Archwilio Cymru.
- 72 O blith y naw hyfforddai sydd wedi ymadael eleni, mae chwech wedi dewis aros yn y sector cyhoeddus, pump yng Nghymru ac un yn Lloegr. Mae hyn yn golygu bod y sector cyhoeddus yn elwa'n uniongyrchol ar y buddsoddiad a wnaed yn unol â'r bwriad pan sefydlwyd y cynllun.
- 73 Mae'r arian sy'n dod i law o Gronfa Gyfunol Cymru'n cyfrannu at gostau rhedeg y rhaglen hon, gan ddarparu secondeion am ddim i gyrff cyhoeddus eraill Cymru, a chostau cynnal cynhadledd hyfforddeion flynyddol ar gyfer oddeutu 190 o fyfyrwyr cyllid o bob rhan o sector cyhoeddus Cymru.
- 74 Ar gyfer 2020-21, rydym yn gofyn am gynnydd o £100,000 a ddefnyddir yn benodol i wella amrywiaeth a chynhwysiant cymdeithasol ac i gynyddu hyd a lled y cyfleoedd seondio sydd ar gael i'n prentisiaid a'n hyfforddeion graddedig.
- 75 Heb y cyllid hwn, ni fydd modd inni wireddu'r buddion ychwanegol a gynlluniwyd a bydd y rhaglen yn parhau i gael ei chynnal ar y lefel bresennol.

Y Gyfnewidfa Arfer Da

- 76 Mae'r arian a ddarperir gan Gronfa Gyfunol Cymru'n sicrhau bod modd inni ddarparu ein rhaglen **Arfer Da** uchel ei bri am ddim i gyrff cyhoeddus a chyrrff y trydydd sector ledled Cymru. Y llynedd, daethom â 1,400 o bobl ynghyd drwy ddeunaw digwyddiad dysgu ar y cyd. Mae 88% o'n rhanddeiliaid yn dweud bod ein gwaith arfer da wedi bod o fudd i wasanaethau cyhoeddus, felly heb y cyllid hwn, byddem yn colli'r buddion a'r cyfleoedd hyn.

Y Fenter Twyll Genedlaethol

- 77 Ers 2015, mae'r Pwyllgor Cyllid wedi cefnogi cyfranogiad holl gyrff cyhoeddus Cymru yn **y Fenter Twyll Genedlaethol** heb unrhyw gost i'r cyrrff hynny. Pennodd ein **hadroddiad** diwethaf a gyhoeddir bob dwy flynedd ordaliadau ac arbedion posibl o £5.4 miliwn ar draws gwasanaethau cyhoeddus Cymru, gan gynyddu'r arbedion cronus i £35.4 miliwn ers 1996. Mae'r rhain yn adenillion sylweddol ar fuddsoddiad.
- 78 Mae'r costau sydd ynghlwm wrth y fenter hon yn cynyddu £130,000 bob yn ail flwyddyn i ariannu costau'r gwaith gwirio data a wneir gan Swyddfa'r Cabinet.
- 79 Heb y cyllid hwn, byddai angen trosglwyddo costau cyflawni'r gwaith hwn yn uniongyrchol i'r cyrrff sy'n cymryd rhan yn y fenter ar ffurf ffioedd ychwanegol. Gallai hyn leihau'n sylweddol nifer y cyrrff sy'n dewis cymryd rhan ynddi.

Cyfraniad tuag at gostau rhedeg £1.8 miliwn (cynnydd o £120,000 o'i gymharu â 2019-20)

- 80 Darperir cyllid o Gronfa Gyfunol Cymru i dalu rhai o gostau Swyddfa Archwilio Cymru nad ydynt yn cael eu trosglwyddo drwy ffioedd i'r cyrff a archwilir. Mae'r rhain yn cynnwys:
- cyfraniad at gostau cymorth technegol, sicrhau ansawdd a chydymffurfiaeth, sef elfennau hanfodol i gyflawni gwaith archwilio cyhoeddus cadarn;
 - cyfraniad at gyfanswm ein costau teithio i sicrhau nad yw'r cyrff a archwilir dan anfantais oherwydd eu lleoliad daearyddol;
 - buddsoddiad mewn cyfleoedd dysgu a datblygu ar gyfer y staff;
 - costau llywodraethu, megis ar gyfer Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru, costau cymorth cysylltiedig ac agweddau eraill ar y broses o gydymffurfio â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.
- 81 Ar gyfer 2020-21, rydym yn gofyn am £120,000 o arian ychwanegol; cyfran o'r £320,000 yr ydym wedi'i gynnwys yn yr Amcangyfrif ar gyfer cynnydd yn ein cyllideb cyflogau. Cafodd balans y costau tâl ychwanegol eu cynnwys yng nghyfraddau ffioedd arfaethedig 2020-21 i'w hadlewyrchu yn y ffioedd a delir gan y cyrff a archwilir.
- 82 Pe na bai'r cyfraniadau hyn at ein costau rhedeg yn cael eu talu o Gronfa Gyfunol Cymru, byddai'n rhaid eu trosglwyddo i'r cyrff a archwilir ar ffurf ffioedd uwch. Byddai hyn yn gyfwerth â chynnydd o 13% ar gyfer pob corff a archwilir.

Buddsoddi cyfalaf

- 83 Yn **Arddangosyn 9**, dangosir ein blaenoriaethau buddsoddi cyfalaf rhwng 2019-20 a 2023-24 sy'n gysylltiedig â'n Cynlluniau TG ac Ystadau tymor canolig ac yn cael eu diweddarau bob blwyddyn. Ariennir yr holl fuddsoddiad cyfalaf o Gronfa Gyfunol Cymru drwy'r Amcangyfrif hwn.

Arddangosyn 9 – buddsoddi cyfalaf 2020-21 i 2024-25

	2019-20 £'000	2020-21 £'000	2021-22 £'000	2022-23 £'000	2023-24 £'000
Seilwaith TGCh/digidol	120	120	150	150	150
Systemau corfforaethol	50	80	100	150	200
Strategaeth ystadau	40	60	100	500 ⁹	200
Cyfanswm	210	260	350	800	550

Seilwaith TGCh/digidol

- 84 Cynhelir rhaglen dreigl i adnewyddu cyfrifiaduron/cyfarpar TG i sicrhau parhad busnes ac i sicrhau bod y cyfarpar yn gyfredol ac yn ddibynadwy. Rydym wedi cynyddu'r dyraniad ar gyfer y flaenoriaeth hon o 2021-22 i sicrhau bod modd inni ymateb i welliannau technolegol i gefnogi uchelgeisiau ein strategaeth ddigidol.

Systemau corfforaethol

- 85 Pennodd ein prosiect trawsnewid Ffyrdd o Weithio fod angen systemau gwybodaeth fusnes gwell a mwy cysylltiedig i sicrhau bod modd i'n staff weithio yn y ffyrdd mwyaf effeithlon. Rydym wedi ymrwymo i sicrhau bod ein systemau a'n prosesau'n angenrheidiol, yn syml, yn effeithlon ac yn effeithiol, ac rydym yn rhagweld y byddwn yn parhau i fuddsoddi ynddynt dros y pum mlynedd nesaf, yn unol â'n fframwaith gwerth am arian, Doethach, Symlach, Gwell.

Strategaeth ystadau

- 86 Yn ystod ein rhaglen bum mlynedd, bydd prydlesu ein swyddfeydd yng Nghaerdydd, Abertawe ac Abergele yn dod i ben neu bydd angen eu hadnewyddu. Mae ein rhaglen gyfalaf yn rhoi awgrym cynnar o'r costau amcangyfrifedig a fydd yn gysylltiedig ag unrhyw symud posibl. Mae'n anodd amcangyfrif y costau ar hyn o bryd ond mae disgwyl i newidiadau i'n ffyrdd o weithio arwain at arbedion o ran costau swyddfeydd y bydd angen gwneud buddsoddiad ymlaen llaw ar eu cyfer.

9 Gall fod angen i'r gyllideb hon gynyddu'n sylweddol yn ddibynnol ar ganlyniad ein hadolygiad o'r strategaeth ystadau. Mae effaith IFRS16 hefyd yn debygol o fod yn sylweddol ond nid oes modd ei hamcangyfrif hyd yma (gweler paragraffau 95 i 97).

Newidiadau posibl i'r gyllideb hon

87 Isod, rhestrir y materion a allai effeithio ar gyllideb 2020-21 ac a allai beri iddi fod yn ofynnol inni baratoi Amcangyfrif Atodol yn ystod y flwyddyn.

Cronfeydd amaethyddol yr UE

- 88 Mae'r Amcangyfrif hwn yn seiliedig ar sefyllfa lle bydd y DU yn ymadael â'r Undeb Ewropeaidd ar 31 Hydref gyda chytundeb trosiannol a fydd yn peri i'n gwaith o ran cronfeydd amaethyddol yr UE barhau tan yr hydref 2020 pan fyddwn yn mynd ati i gyflawni'n fewnol y gwaith archwilio a wneir gan gwmnïau preifat ar hyn o bryd.
- 89 Ar hyn o bryd, mae ein cyllideb yn caniatáu ar gyfer incwm o £760,000 o'r gwaith hwn.
- 90 Os bydd y DU yn ymadael â'r UE ar 31 Hydref 2019 (neu'n fuan ar ôl hynny) heb gytundeb, rydym yn disgwyl i'n gwaith ddod i ben erbyn mis Mawrth 2020 fan bellaf. Os digwydd hyn, bydd Swyddfa Archwilio Cymru'n wynebu dau ddewis, a bydd angen Amcangyfrif Atodol ar gyfer y naill neu'r llall:
- ailddyrrannu'r staff hynny i brosiectau newydd tan yr hydref, gyda chyllid ychwanegol o Gronfa Gyfunol Cymru i wneud iawn am yr incwm a gollir i bontio'r bwlch o chwe mis o ran y llwyth gwaith disgwylidig sy'n cynhyrchu ffioedd; neu
 - cynnig pecynnau dileu swyddi i nifer o staff gan wybod y bydd angen recriwtio staff ychwanegol ryw chwe mis yn ddiweddarach.
- 91 Rydym yn ffafrio'r dewis cyntaf oherwydd y costau a'r amser rheoli sy'n debygol o fod ynghlwm wrth ddileu swyddi ac yna mynd ati i gynnal ymarfer recriwtio sylweddol ychydig fisoedd yn ddiweddarach.
- 92 Pe bai'r DU yn parhau i fod yn aelod o'r UE ar ôl 31 Hydref 2019, gallai hefyd effeithio ar waith Swyddfa Archwilio Cymru pe bai'n parhau i fod yn ofynnol iddi archwilio cronfeydd amaethyddol yr UE ar ôl yr hydref 2020. Rydym yn paratoi cynlluniau wrth gefn i ddarparu'r adnodd ychwanegol y byddai ei angen mewn sefyllfa o'r fath, o bosibl dros dro.

Cynyddu cyflogau'r sector cyhoeddus

- 93 Rydym wedi gwneud darpariaeth dros dro ar gyfer cynnydd o 2% i'n cyllideb cyflogau yn unol â'r sefyllfa a amlinellwyd gan y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd.
- 94 Os cytunir ar gytundeb tâl uwch ar draws y sector cyhoeddus ehangach, mae'n bosibl na fydd y sefyllfa hon yn gynaliadwy o ran ein gallu i ddenu ac i gadw staff, a gall fod angen inni ailedrych ar y mater hwn gyda'r Pwyllgor Cyllid.

Safonau adrodd newydd

- 95 Disgwylir i Safon Adrodd Ariannol Ryngwladol 16 (IFRS 16) ar gyfrifyddu prydlesi gael ei chyflwyno o 2020-21.
- 96 Ni fydd effaith cyfrifyddu'r dibrisiant a'r llog sy'n gysylltiedig â chyfalafu prydlesi sy'n bodoli eisoes o'i gymharu â chostau rhedeg y prydlesi hynny'n sylweddol i Swyddfa Archwilio Cymru gan fod ein prydlesi eiddo ar fin dod i ben. Felly, nid oes angen addasu ein cyllideb ar gyfer y newid hwn yn 2020-21.
- 97 Os byddwn yn ymrwmo i drefniant prydlesu newydd, gall fod angen newid ein gofyniad gwariant cyfalaf yn 2022-23 fel y dangosir yn [Arddangosyn 9](#). Nid oes modd amcangyfrif yr effaith hon ar hyn o bryd.

Brexit heb gytundeb

- 98 Ac eithrio'r effaith uniongyrchol ar incwm yn sgil colli'r gwaith o archwilio cronfeydd amaethyddol yr UE, mae'n anodd amcangyfrif unrhyw oblygiadau uniongyrchol eraill i'n cyllid a'r camau i reoli ein llwyth gwaith yn sgil Brexit heb gytundeb. Mae gennym gynlluniau a fydd yn caniatáu inni ailflaenoriaethu peth gwaith archwilio os bydd yr Archwilydd Cyffredinol yn tybio bod angen gwneud hynny, ond gall fod angen inni ailedrych ar hyn os bydd y sefyllfa'n wahanol iawn i'r hyn y mae ein cynlluniau'n caniatáu ar ei gyfer.

Y gofyniad arian parod net

- 99 Mae Cwmpas y Gyllideb yn caniatáu ar gyfer symudiad o £500,000 yn y cronladau ar ddiwedd 2020-21. Mae'n anodd iawn rhagweld y symudiad hwn ar adeg paratoi'r Amcangyfrif ac felly bydd angen ei adolygu ar ôl paratoi Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2019-20.

Cwmpas y gyllideb

Gofynion cyllidebol amcangyfrifedig Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2021

- 100 O dan adran 125 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, rhaid i Weinidogion gynbig Cynnig y Gyllideb yn y Cynulliad Cenedlaethol i ganiatáu i bersonau perthnasol penodol, gan gynnwys Swyddfa Archwilio Cymru, ddefnyddio adnoddau, cadw incwm a thynnu arian parod o Gronfa Gyfunol Cymru.
- 101 O ran gwasanaethau a dibenion Swyddfa Archwilio Cymru a'r Archwilydd Cyffredinol yn ystod y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2021, bydd Cynnig y Gyllideb yn awdurdodi'r hyn a ganlyn:
- swm yr adnoddau y caniateir i Swyddfa Archwilio Cymru eu defnyddio yn ystod y flwyddyn ariannol (yn unol â chyllideb y flwyddyn honno);
 - swm yr adnoddau a gronnir gan Swyddfa Archwilio Cymru yn ystod y flwyddyn ariannol y gellir eu cadw yn hytrach na'u talu i Gronfa Gyfunol Cymru; ac
 - y swm y caniateir ei dalu o'r Gronfa Gyfunol i Swyddfa Archwilio Cymru.
- 102 Yn **Arddangosyn 10** isod, ceir crynodeb o'r gofynion hyn. Oherwydd natur amrywiadwy'r ffrydiau incwm, dim ond amcangyfrifon ydynt.

Arddangosyn 10 – crynodeb o ofynion cyllidebol amcangyfrifedig 2020-21

	£'000
Adnoddau, ac eithrio adnoddau cronrus, i'w defnyddio gan Swyddfa Archwilio Cymru i gyflawni swyddogaethau statudol Swyddfa Archwilio Cymru a'r Archwilydd Cyffredinol ac i weinyddu Swyddfa Archwilio Cymru:	
• Refeniw	8,363
• Cyfalaf	260
Adnoddau cronrus o ffioedd a thaliadau am wasanaethau archwilio, ardystio grantiau a gwasanaethau cysylltiedig; costau eraill a adenillir mewn perthynas â swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol neu Swyddfa Archwilio Cymru; incwm amrywiol sy'n deillio o gyhoeddiadau, cynadleddau, darparu gwasanaethau gweinyddol, proffesiynol a thechnegol, a chostau yr aethpwyd iddynt ar ran trydydd parti a adenillir – y cyfan i'w ddefnyddio gan Swyddfa Archwilio Cymru i gyflawni swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol, i ddarparu gwasanaethau cysylltiedig ac i weinyddu Swyddfa Archwilio Cymru.	13,764
Gofyniad arian parod net o Gronfa Gyfunol Cymru i dalu'r symiau net sy'n ddyledus i'w talu yn ystod y flwyddyn gan Swyddfa Archwilio Cymru.	8,843
103 Mae Arddangosyn 11 yn cysoni cyfanswm cais Swyddfa Archwilio Cymru am adnoddau â'i gofyniad arian parod net ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2021.	

Arddangosyn 11 – cysoni'r gofyniad adnoddau â'r gofyniad tynnu arian parod o Gronfa Gyfunol Cymru

	£'000
Cais net am adnoddau – refeniw a chyfalaf	8,623
Addasiad anariannol – dibrisiant	(280)
Addasiad anariannol – symudiadau o ran y cyfalaf gweithio	500
Gofyniad arian parod net o Gronfa Gyfunol Cymru i dalu'r symiau net sy'n ddyledus i'w talu yn ystod y flwyddyn gan Swyddfa Archwilio Cymru	8,843

Atodiad 1 – Datganiad o egwyddorion

Gofyniad	Ymateb
<p>Dylid gosod ceisiadau cyllidebol yng nghyd-destun y sefyllfa ariannu hirdymor yng Nghymru, a'r pwysau ariannol sy'n bodoli yn y sector cyhoeddus ehangach.</p>	<p>Mae'r ceisiadau cyllidebol yn ymwneud yn unig â mentrau newydd a chyfraniad at gytundeb tâl yn unol ag argymhelliad Llywodraeth Cymru.</p>
<p>Dylai ceisiadau ddangos sut y caiff amcanion blynyddol ac amcanion amlflwydd eu blaenoriaethu, eu monitro a'u cyflawni.</p>	<p>Mae ein Hamcangyfrif yn cyfeirio at y Cynllun Blynyddol a'r Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon sy'n rhoi'r manylion hyn.</p>
<p>Ni ddylai Cyrff a Ariennir yn Uniongyrchol ragdybio unrhyw gynnydd yn eu cyllidebau, waeth beth fo'r newid yn y grant bloc, gan fod unrhyw gynnydd yn eu cyllidebau yn lleihau'r adnoddau sydd ar gael i gyrff cyhoeddus datganoledig eraill.</p>	<p>Mae pob cynnydd yn gysylltiedig â cheisiadau penodol.</p>
<p>Dylai Cyrff a Ariennir yn Uniongyrchol geisio gwella eu prosesau a sicrhau arbedion yn barhaus.</p>	<p>Mae'r Amcangyfrif yn cynnwys datganiad Gwerth am Arian.</p>
<p>Mewn achosion lle y gwneir cais am gynnydd mewn cyllid, dylid cefnogi unrhyw gais o'r fath gyda thystiolaeth o'r angen a'r budd sydd ynghlwm wrth y cais, a thystiolaeth o'r ymdrechion a wnaed i leihau costau cysylltiedig. Yn ogystal, dylid egluro a meintioli'r canlyniadau sydd ynghlwm wrth beidio â sicrhau'r cynnydd mewn adnoddau y gofynnwyd amdano.</p>	<p>Rhoddwyd manylion ar gyfer pob cais.</p>

Atodiad 2 – Cynllun Ffioedd drafft 2020-21

Paratowyd y cynllun ffioedd hwn gan Swyddfa Archwilio Cymru o dan adran 24 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.

Gosodir y cynllun ffioedd hwn gerbron y Cynulliad Cenedlaethol o dan adran 24(4)(c) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.
This document is also available in English.

© Swyddfa Archwilio Cymru 2019

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru

Isobel Everett
Cadeirydd Swyddfa Archwilio Cymru

Cynllun Ffioedd

Cyflwyniad	39
Cyfraddau ffioedd a graddfeydd ffioedd	40
Codi ffioedd	43

Atodiadau

Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 – testun llawn adran 24	44
Rhestr o'r deddfiadau y caiff Swyddfa Archwilio Cymru godi ffioedd oddi tanynt ac y mae'n rhaid iddi godi ffioedd oddi tanynt	46
Graddfeydd ffioedd Swyddfa Archwilio Cymru o 1 Ebrill 2020	48

Cyflwyniad

- 1 Paratowyd y Cynllun Ffioedd hwn gan Swyddfa Archwilio Cymru o dan adran 24 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 (y Ddeddf) (**Atodiad 1**). Ar ôl ei gymeradwyo gan Bwyllgor Cyllid y Cynulliad Cenedlaethol, bydd y Cynllun Ffioedd hwn yn darparu'r sail a ddefnyddir gan Swyddfa Archwilio Cymru i godi ffioedd.
- 2 Mae'r Bwrdd wedi gwranddo'n astud ar adborth rhanddeiliaid ynghylch ein hagenda costeffeithlonrwydd a'r cyfraddau ffioedd a bennir gennym. Wrth geisio cymeradwyaeth y Cynulliad Cenedlaethol i'n Hamcangyfrif ar gyfer 2020-21, bu inni gynnig yr hyn a ganlyn yn yr Amcangyfrif:
 - gwneud gostyngiad bach i'n graddfeydd ffioedd ar gyfer 2020-21 o'u cymharu â'r rheini ar gyfer 2019-20.
 - yn unol â chytundeb blaenorol y Cynulliad Cenedlaethol, parhau i ariannu gwaith y Fenter Twyll Genedlaethol o'r arian a gawn o Gronfa Gyfunol Cymru yn hytrach na thrwy godi ffioedd ar y cyrff sy'n cymryd rhan ynddi. Mae'r adborth yn dangos bod y cyrff a archwilir yn croesawu'r drefn hon.
 - parhau i roi cyfleoedd i'n hyfforddeion cyfrifyddu fynd ar secondiad yn y sector cyhoeddus, heb effeithio ar y ffioedd a godir am waith archwilio
- 3 Mae'r Cynllun Ffioedd hwn yn adlewyrchu'r Amcangyfrif cymeradwy ac, yn fras, mae'n nodi'r hyn a ganlyn:
 - y deddfiadau y caiff Swyddfa Archwilio Cymru godi ffioedd archwilio oddi tanynt.
 - y trefniadau i bennu'r ffioedd hynny sy'n cynnwys naill ai:
 - graddfeydd ffioedd sy'n nodi'r amrediad ffioedd a godir am feysydd penodol o waith archwilio mewn llywodraeth leol; neu
 - cyfraddau ffioedd ar gyfer gwaith nad yw wedi'i gynnwys yn y graddfeydd ffioedd.
- 4 Yn fras, caiff 62% o'n gwariant ei ariannu drwy'r ffioedd a godir ar gyrf a archwilir a thrwy grant gan Lywodraeth Cymru i gefnogi gwaith o ran asesiadau gwella. Darperir y 38% sy'n weddill yn uniongyrchol o Gronfa Gyfunol Cymru drwy bleidlais y Cynulliad Cenedlaethol. Ceir mwy o wybodaeth am ein gwariant a'n cyllid yn ein hamcangyfrifon blynyddol o'n hincwm a'n gwariant a osodir gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.

Cyfraddau ffioedd a graddfeydd ffioedd

- 5 Nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn gwneud elw o ffioedd. Yn unol â'r ddeddfwriaeth, mae'n ofynnol inni sicrhau nad yw'r ffioedd a godir gennym yn uwch na chost lawn cyflawni'r swyddogaeth y mae'r ffi'n berthnasol iddi. Pennir ein cyfraddau ffioedd ar lefel lle'r ydym yn adennill y gost honno'n llwyr.
- 6 Ceir tensiwn rhwng rhoi ffi ymlaen llaw i'r cyrff a archwilir ar gyfer y gwaith a wneir ar archwiliadau penodol a chael gweithdrefn ddigon hyblyg sy'n cydnabod bod amrywiadau'n anochel. Rydym yn pennu ein ffioedd archwilio ar sail amcangyfrif o'r gwariant, amcangyfrif o'r cymysgedd sgiliau, ac amcangyfrif o nifer y diwrnodau y bydd eu hangen i gwblhau'r gwaith. Os yw'r gwaith gofynnol yn llawer mwy na'r amcangyfrif gwreiddiol o ganlyniad i gymhlethdodau sy'n dod i'r amlwg yn ystod yr archwiliad, mae'r ddeddfwriaeth yn caniatáu inni godi ffi uwch.
- 7 Aethom tu hwnt i'r gofynion statudol i ymgynghori ar ffioedd ac, ym mis Awst 2019, bu inni ymgynghori â'r holl gyrff a archwilir a rhanddeiliaid eraill ynghylch graddfeydd ffioedd 2020-21. Bu inni ymgynghori â 96 corff gwahanol. Daeth ymatebion i law gan ddim ond naw o'r cyrff hyn. Dywedodd yr ymatebion hynny yr hyn a ganlyn wrthym:
 - mae'r cyrff a archwilir yn croesawu'r gwaith a wneir gan Swyddfa Archwilio Cymru ac agwedd broffesiynol ein staff;
 - mae'r cyrff a archwilir yn parhau i groesawu'r cyfle i fod yn rhan o'r Fenter Twyll Genedlaethol am ddim;
 - maent yn croesawu'r gostyngiad arfaethedig i lefelau'r ffioedd canolrifol;
 - maent yn disgwyl i Swyddfa Archwilio Cymru ddangos gwerth am arian yn unol â'r pwysau ariannol y mae'r cyrff a archwilir yn ei wynebu;
 - byddai'r cyrff a archwilir yn croesawu mwy o dryloywder o ran y modd y caiff ffioedd eu pennu;
 - ceir rhywfaint o bryder ynghylch ein ffioedd o'u cymharu â'r rheini a delir gan gyrff cyfatebol yn Lloegr.
- 8 Croesawodd y Bwrdd yr adborth ac mae'n ymateb iddo drwy'r Cynllun Ffioedd hwn a'n Hamcangyfrif.
- 9 Mae **Arddangosyn 1** yn rhestru cyfraddau ffioedd fesul awr ein staff archwilio.

Arddangosyn 1 – cyfraddau ffioedd ein staff archwilio

	Cyfradd arfaethedig (£ yr awr) 2020-21	Cyfradd (£ yr awr) 2019-20
Cyfarwyddwr Ymgysylltu	160	161
Rheolwr Archwilio	117	115
Prif Archwilydd	95	94
Uwch-archwilydd	76	73
Archwilydd	58	57
Hyfforddai graddedig	48	46
Prentis	36	46

- 10 Mae'n ofynnol inni bennu graddfeydd ffioedd ar gyfer:
 - gwaith sy'n ymwneud ag archwilio cyrff llywodraeth leol;
 - gwaith o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009;
 - gwaith paru data (y Fenter Twyll Genedlaethol).
- 11 Dangosir y graddfeydd ffioedd i archwilio cyfrifon ariannol 2019-20 ac i gynnal archwiliadau ac asesiadau gwella 2020-21 yn **Atodiad 3** mewn perthynas â'r gwaith a gynhelir mewn awdurdodau unedol, awdurdodau tân ac achub, awdurdodau'r parciau cenedlaethol, comisiynwyr heddlu a throseddau a phrif gwnstablaid, cynghorau tref a chymuned, a chronfeydd pensiwn llywodraeth leol. Darperir graddfa ffioedd ar wahân mewn perthynas â'r Fenter Twyll Genedlaethol.
- 12 Mae'r graddfeydd ffioedd yn ffordd o reoleiddio costau archwiliadau cyhoeddus, drwy bennu terfynau a thrwy adolygu ffioedd yn erbyn y terfynau hynny. Mae'r graddfeydd ffioedd hefyd yn rhoi fframwaith i archwilwyr asesu faint o waith archwilio blynyddol sydd ei angen a'r ffi i'w chodi am y gwaith hwnnw o fewn y corff penodol a archwilir.

- 13 Yn achos cyrff a archwilir nad yw'r gofyniad statudol i bennu graddfa ffioedd yn berthnasol iddynt, caiff eu ffioedd archwilio amcangyfrifedig eu cyfrifo yn yr un ffordd – hynny yw, drwy gymhwysu'r cyfraddau a gyhoeddir yn y Cynllun Fffioedd hwn i'r amcangyfrif o gymysgedd sgiliau'r tîm a'r oriau sydd eu hangen i gynnal yr archwiliad.
- 14 Mae archwilyddwr yn ymgymryd â gwaith ardystio grantiau ar ran yr Archwilydd Cyffredinol. Mae swm y gwaith ardystio grantiau a wneir mewn unrhyw flwyddyn yn dibynnu ar nifer y cynlluniau a gaiff eu harchwilio a nifer y cyrff a archwilir sy'n cymryd rhan yn y cynlluniau hynny. Cyfrifir y tâl am y gwaith hwn gan ddefnyddio'r cyfraddau ffioedd a chan ystyried maint a chymhlethdod y grant o dan sylw neu faterion penodol eraill sy'n gysylltiedig ag ef.
- 15 Mae'r cyfraddau ffioedd yn berthnasol i'r holl waith archwilio y bydd Swyddfa Archwilio Cymru yn codi tâl amdano, ac eithrio i'r graddau y mae'r graddfeydd ffioedd, lle bo hynny'n gymwys, yn rheoleiddio'r swm a godir. Os bydd Swyddfa Archwilio Cymru'n tybio'n ddiweddarach bod y gwaith sydd ynghlwm wrth archwiliad penodol yn wahanol iawn i'r gwaith a ragwelwyd yn wreiddiol, caiff Swyddfa Archwilio Cymru godi ffi sy'n wahanol i'r ffi a bennwyd yn wreiddiol.
- 16 O ran unrhyw wasanaethau gweinyddol, proffesiynol neu dechnegol eraill a ddarperir, codir ffioedd yn unol â'r cytundeb perthnasol, ar yr amod nad yw'r symiau hynny'n fwy na chost iawn darparu'r gwasanaeth. I gyflawni eu cyfrifoldebau statudol, gall fod rhaid i archwilyddwr wneud gwaith sydd tu hwnt i'w dyletswyddau cyffredinol o bryd i'w gilydd. Gall gwaith ychwanegol gynnwys adroddiadau er budd y cyhoedd, archwiliadau eithriadol, arolygiadau arbennig a gwaith pellach mewn perthynas â chwestiynau a gwrthwynebiadau etholwyr, a gwaith i atal gwariant anghyfreithlon. Bydd y ffioedd a godir am y math hwn o waith yn adlewyrchu natur y gwaith gofynnol.
- 17 Os bydd angen cymorth arbenigol neu gyngor cyfreithiol neu broffesiynol arall, codir tâl ar y cyrff a archwilir yn ychwanegol at gost staff Swyddfa Archwilio Cymru.

Codi ffioedd

- 18 Bydd Cyfarwyddwr Ymgysylltu pob corff yn egluro cymysgedd sgiliau'r corff hwnnw ar gyfer yr archwiliad a'r ffactorau sy'n dylanwadu ar gyfanswm y ffi. Cytunir ar drefniadau codi tâl â'r cyrff a archwilir, ac fe allai'r rhain gynnwys taliadau untro, achlysurol, rheolaidd neu flynyddol, fel y bo'n briodol o dan yr amgylchiadau.
- 19 Disgwylir i gyrff a archwilir dalu anfonebau Swyddfa Archwilio Cymru yn unol â'u targed perfformiad ar gyfer talu credydwy, sef 10 diwrnod fel arfer yn y sector cyhoeddus. Gallwn godi ffi am unrhyw gostau gweinyddol yr eir iddynt i gael gafael ar daliadau hwyr.
- 20 Ar ôl cwblhau aseiniadau archwilio, byddwn yn asesu'r costau gwirioneddol yr aethpwyd iddynt wrth ymgymryd â'r aseiniad o'u cymharu â'r ffi a godwyd. Byddwn yn ad-dalu unrhyw ffi a dalwyd sy'n fwy na'r gost ac, i'r gwrthwyneb, gallwn godi ffi ychwanegol pan fo'r ffi a godwyd yn rhy fach. Byddwn yn prosesu ad-daliadau a thaliadau ychwanegol mewn modd sy'n ceisio cadw'r costau gweinyddol mor isel â phosibl, er enghraifft drwy eu gwrthbwyso yn erbyn ffioedd yn y dyfodol neu ffioedd am agweddau eraill ar ein gwaith archwilio.

Atodiad 1 – Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 – testun llawn adran 24

- (1) Rhaid i Swyddfa Archwilio Cymru baratoi cynllun sy'n ymwneud â chodi ffioedd gan Swyddfa Archwilio Cymru.
- (2) Rhaid i'r cynllun gynnwys y canlynol:
 - a rhestr o'r deddfiadau y caiff Swyddfa Archwilio Cymru godi ffi odanynt;
 - b pan fo'r deddfiadau hynny yn gwneud darpariaeth i Swyddfa Archwilio Cymru ragnodi graddfa neu raddfeydd ffioedd, y raddfa honno neu'r graddfeydd hynny;
 - c pan fo'r deddfiadau hynny yn gwneud darpariaeth i Swyddfa Archwilio Cymru ragnodi swm i'w godi, y swm hwnnw; a
 - d pan nad oes darpariaeth wedi ei gwneud ar gyfer rhagnodi graddfa neu raddfeydd ffioedd, na rhagnodi swm, y modd y bydd Swyddfa Archwilio Cymru yn cyfrifo'r ffi a godir.
- (3) Caiff y cynllun wneud y canlynol ymysg pethau eraill:
 - a cynnwys darpariaeth wahanol ar gyfer achosion gwahanol neu ddsbarthau ar achosion gwahanol, a
 - b darparu ar gyfer yr adegau a'r modd y bydd taliadau yn cael eu gwneud.
- (4) O ran y cynllun:
 - a rhaid i SAC ei adolygu o leiaf unwaith mewn blwyddyn galendr,
 - b caiff SAC ei ddiwygio neu ei ail-wneud ar unrhyw adeg, a
 - c rhaid i SAC ei osod (a gosod unrhyw ddiwygiad iddo) gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.

- (5) Pan fo Gweinidogion Cymru yn rhagnodi graddfa neu raddfeydd ffioedd o dan:
- a adran 64F o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (ffioedd am baru data), neu
 - b adran 27A o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (pŵer Gweinidogion Cymru i ragnodi graddfa ffioedd),

i gael effaith yn lle graddfa neu raddfeydd ffioedd a ragnodwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru, rhaid i Swyddfa Archwilio Cymru ddiwygio'r cynllun i gynnwys y raddfa neu'r graddfeydd ffioedd a ragnodwyd gan Weinidogion Cymru yn lle'r rhai a ragnodwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru.

- (6) Nid oes rhaid cael cymeradwyaeth y Cynulliad Cenedlaethol os mai diwygiad a wneir yn unol ag is-adran (5) yw'r unig ddiwygiad i gynllun.
- (7) Bydd y cynllun yn cael effaith pan fydd wedi cael ei gymeradwyo gan y Cynulliad Cenedlaethol neu, yn achos diwygiad a wneir yn unol ag is-adran (5), unwaith y bydd wedi cael ei osod gerbron y Cynulliad.
- (8) Rhaid i Swyddfa Archwilio Cymru gyhoeddi'r cynllun (ac unrhyw ddiwygiad iddo) cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol wedi iddo gael effaith.

Atodiad 2 – Rhestr o'r deddfiadau y caiff Swyddfa Archwilio Cymru godi ffioedd oddi tanynt ac y mae'n rhaid iddi godi ffioedd oddi tanynt

Arddangosyn 1 – rhestr o'r deddfiadau y caiff Swyddfa Archwilio Cymru godi ffioedd oddi tanynt ac y mae'n rhaid iddi godi ffioedd oddi tanynt

Natur y gwaith	Deddfiadau
Caiff Swyddfa Archwilio Cymru godi ffioedd am y gweithgareddau canlynol	
<ul style="list-style-type: none"> Archwilio cyfrifon gan yr Archwilydd Cyffredinol (heblaw am gyfrifon llywodraeth leol). 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 23(2) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013
<ul style="list-style-type: none"> Astudiaethau gwerth am arian a wneir drwy gytundeb. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 23(3)(a)-(c) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013
<ul style="list-style-type: none"> Archwiliad, ardystiad neu adroddiad o dan adran 31 o Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016 o ran Datganiad Treth Awdurdod Refeniw Cymru. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 23(3)(ba) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013
<ul style="list-style-type: none"> Archwiliad o dan adran 15 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (anaw 2) (archwiliadau o gyrrff cyhoeddus at ddibenion asesu'r graddau y mae corff wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy). 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 23(3)(ca) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013
<ul style="list-style-type: none"> Unrhyw rai o swyddogaethau awdurdod perthnasol a gyflawnir gan Swyddfa Archwilio Cymru neu'r Archwilydd Cyffredinol drwy gytundeb, ac unrhyw wasanaethau gweinyddol, proffesiynol neu dechnegol a ddarperir gan Swyddfa Archwilio Cymru neu'r Archwilydd Cyffredinol drwy drefniant o dan adran 19 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 23(3)(d) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013
<ul style="list-style-type: none"> Archwiliad eithriadol o gyfrifon corff llywodraeth leol. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 37(8) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004
<ul style="list-style-type: none"> Ymarferion paru data. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 64F(A1) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 Rhaid rhagnodi graddfa ffioedd ar gyfer y gwaith hwn
<ul style="list-style-type: none"> Cyngor a chymorth a roddir i landlordiaid cymdeithasol cofrestredig gan yr Archwilydd Cyffredinol. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 145D(2) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998 Ni chaniateir ond gwneud telerau talu yn unol â chynllun i godi ffioedd o dan a24 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus 2013

Natur y gwaith	Deddfiadau
Rhaid i Swyddfa Archwilio Cymru godi ffioedd am y gweithgareddau canlynol	
<ul style="list-style-type: none"> Gwaith o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 27 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 Rhaid rhagnodi graddfa ffioedd ar gyfer y gwaith hwn
<ul style="list-style-type: none"> Gwasanaethau ardystio grantiau. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 23(4)(a) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013
<ul style="list-style-type: none"> Astudiaethau ar gais cyrff addysgol o dan adran 145B o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 23(4)(b) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013
<ul style="list-style-type: none"> Archwilio cyfrifon corff llywodraeth leol a gwneud astudiaethau drwy gytundeb â chorff llywodraeth leol. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 20(A1)(a)-(b) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 Rhaid rhagnodi graddfa ffioedd ar gyfer archwilio cyfrifon cyrff llywodraeth leol
<ul style="list-style-type: none"> Astudiaethau gweinyddu budd-daliadau i'r Ysgrifennydd Gwladol. Caiff yr Archwilydd Cyffredinol gynnal, neu gynorthwyo'r Ysgrifennydd Gwladol i gynnal, astudiaeth o weinyddu budd-daliadau dim ond os yw'r Ysgrifennydd Gwladol wedi gwneud trefniadau i dalu ffi i Swyddfa Archwilio Cymru am yr astudiaeth. Rhaid i'r ffi fod yn swm rhesymol y mae'r Ysgrifennydd Gwladol a Swyddfa Archwilio Cymru yn cytuno arno. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 45 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004
<ul style="list-style-type: none"> Cynorthwyo Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru i arolygu awdurdodau lleol. Ni wnaiff Archwilydd Cyffredinol Cymru ddarparu cymorth o'r fath oni fydd y Prif Arolygydd, cyn iddo wneud hynny, wedi cytuno i dalu ffi i Swyddfa Archwilio Cymru. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 41A o Ddeddf Addysg 1997
<ul style="list-style-type: none"> Rhaglenni astudio yn ymwneud â landlordiaid cymdeithasol cofrestredig a gynhelir drwy gytundeb rhwng Gweinidogion Cymru a'r Archwilydd Cyffredinol. Bydd yn un o amodau unrhyw raglen o'r fath bod yn rhaid i Weinidogion Cymru dalu swm i Swyddfa Archwilio Cymru am y costau yr iddynt. 	<ul style="list-style-type: none"> Adran 145C(3) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998

Atodiad 3 – Graddfeydd ffioedd Swyddfa Archwilio Cymru o 1 Ebrill 2020

Graddfeydd ffioedd ar gyfer gwaith a wneir o dan y Fenter Twyll Genedlaethol (paru data)

- 21 Mae'n ofynnol inni ymgynghori ynghylch y ffioedd i baru data ar gyfer cyrff y mae'n rhaid iddynt gymryd rhan yn y Fenter Twyll Genedlaethol, a rhagnodi'r ffioedd hynny. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn cynnal y Fenter Twyll Genedlaethol gan ddefnyddio ei bwerau statudol i baru data o dan Ran 3A o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.
- 22 Mae'r Fenter Twyll Genedlaethol yn paru data ar draws sefydliadau a systemau er mwyn helpu cyrff cyhoeddus i nodi hawliadau a thrafodiadau a allai fod yn dwyllodrus neu'n wallus. Mae'r Fenter Twyll Genedlaethol wedi bod yn offeryn effeithiol dros ben o ran canfod ac atal twyll a gordaliadau. Ers iddi ddechrau ym 1996, mae ymarferion y Fenter Twyll Genedlaethol wedi arwain at ganfod ac atal mwy na £35.4 miliwn o hawliadau twyllodrus a gordaliadau yng Nghymru, ac £1.69 biliwn ledled y DU.
- 23 Ers mis Ebrill 2015, mae'r Cynulliad Cenedlaethol wedi talu am y costau o gynnal y Fenter Twyll Genedlaethol drwy daliadau o Gronfa Gyfunol Cymru, fel y'u cymeradwywyd drwy Amcangyfrif Swyddfa Archwilio Cymru. Diben hyn yw annog sefydliadau i gymryd rhan yn wirfoddol, ac mae hefyd yn symleiddio'r trefniadau i gyfranogwyr sy'n gorfod cymryd rhan. Yn unol â'r ddeddfwriaeth, dangosir y ffioedd ar gyfer cyfranogwyr gorfodol yn **Arddangosyn 3**.

Arddangosyn 3 – ffioedd y Fenter Twyll Genedlaethol

Ffi 2020-21

Awdurdodau unedol; comisiynwyr heddlu a throseddu a phrif gwnstablaid; awdurdodau tân ac achub; ymddiriedolaethau'r GIG; byrddau iechyd lleol.	Dim
Cyfranogwyr gwirfoddol	Dim
Gall pob cyfranogwr hefyd gael mynediad at Wirydd Cymwysiadau'r Fenter Twyll Genedlaethol (App Check).	Dim

Awdurdodau unedol

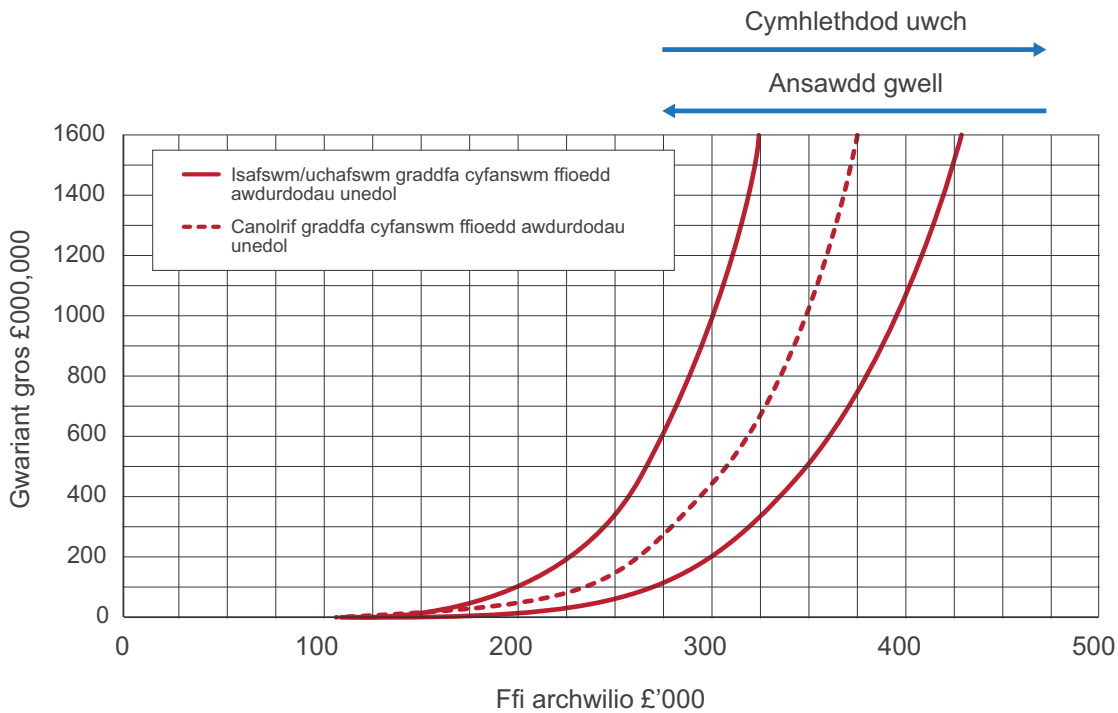
Arddangosyn 4 – graddfa ffioedd i archwilio cyfrifon 2019-20

Gwariant gros £m	Amrediad ffioedd £'000			Blwyddyn flaenorol canolrif £'000
	Isafswm	Canolrif	Uchafswm	
100	113	133	153	138
200	136	160	184	166
300	152	178	205	185
400	164	192	221	199
500	174	204	235	211
600	182	214	247	222
700	190	223	257	231
800	197	231	266	240
900	203	239	275	247
1,000	209	246	282	254
1,100	214	252	290	261
1,200	219	258	297	267

Arddangosyn 5 – graddfa ffioedd gwaith archwilio perfformiad 2020-21

Pob awdurdod unedol	Amrediad ffioedd £'000			Blwyddyn flaenorol canolrif £'000
	Isafswm	Canolrif	Uchafswm	
	92	100	112	99

Arddangosyn 6 – llun o gyfanswm graddfa ffioedd yr awdurdodau unedol⁹

Cronfeydd pensiwn

Arddangosyn 7 – graddfa ffioedd i archwilio cyfrifon 2019-20

Pob cronfa pensiwn	Amrediad ffioedd £'000			Blwyddyn flaenorol canolrif £'000
	Isafswm	Canolrif	Uchafswm	
	30	41	48	40

⁹ ystyr 'agweddau ansawdd gwell' yw ansawdd y broses o baratoi'r cyfrifon hy ansawdd y datganiadau ariannol drafft a'r papurau gweithio ategol.

Awdurdodau tân ac achub

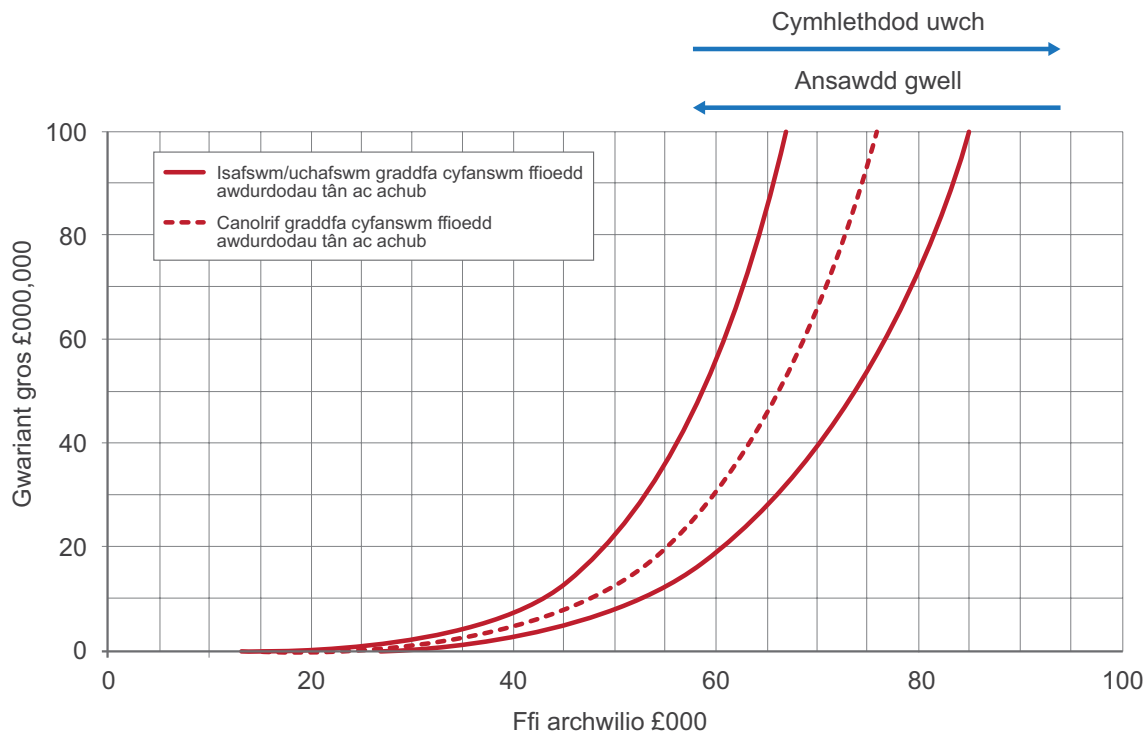
Arddangosyn 8 – graddfa ffioedd i archwilio cyfrifon 2019-20

Gwariant gros £m	Amrediad ffioedd £'000			Blwyddyn flaenorol canolrif £'000
	Isafswm	Canolrif	Uchafswm	
20	33	39	45	40
40	40	47	54	49
60	44	52	60	54
80	48	56	65	58
100	51	60	69	62

Arddangosyn 9 – graddfa ffioedd gwaith archwilio perfformiad 2020-21

Pob awdurdod tân ac achub	Amrediad ffioedd £'000			Blwyddyn flaenorol canolrif £'000
	Isafswm	Canolrif	Uchafswm	
	16	16	16	16

Arddangosyn 10 – llun o gyfanswm graddfa ffioedd yr awdurdodau tân ac achub

Awdurdodau'r parciau cenedlaethol

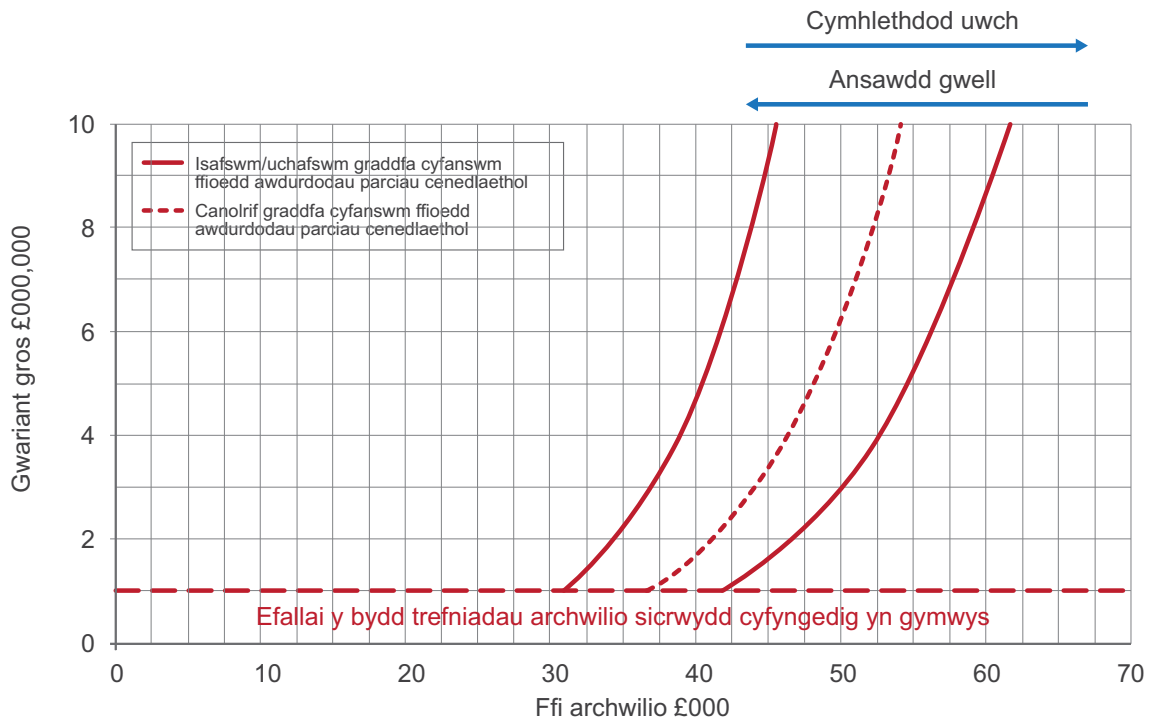
Arddangosyn 11 – graddfa ffioedd i archwilio cyfrifon 2019-20

Gwariant gros £m	Amrediad ffioedd £'000			Blwyddyn flaenorol canolrif £'000
	Isafswm	Canolrif	Uchafswm	
2	21	24	28	25
4	25	29	33	30
6	28	32	37	34
8	30	35	40	36
10	32	37	43	38

Arddangosyn 12 – graddfa ffioedd gwaith archwilio perfformiad 2020-21

Pob awdurdod parc cenedlaethol	Amrediad ffioedd £'000			Blwyddyn flaenorol canolrif £'000
	Isafswm	Canolrif	Uchafswm	
	14	17	19	17

Arddangosyn 13 – llun o gyfanswm graddfa ffioedd awdurdodau'r parciau cenedlaethol

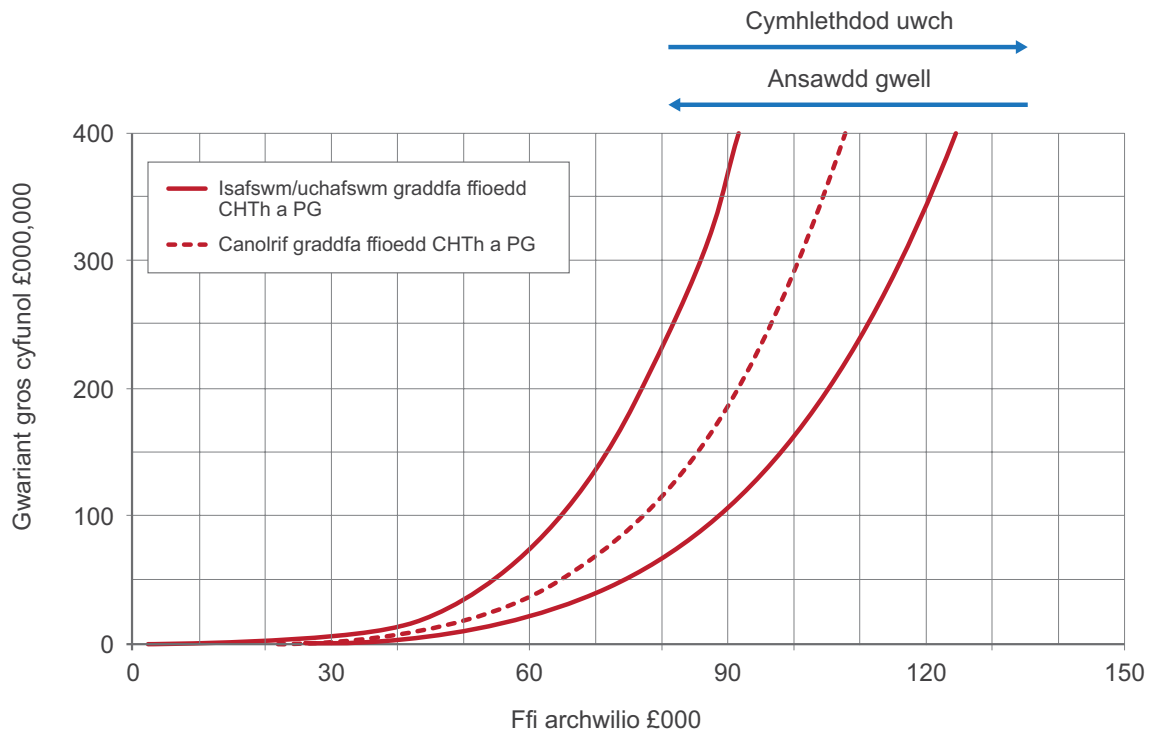
Comisiynwyr heddlu a throsteddu a phrif gwnstabiliaid

- 24 Mae archwilwyr yn archwilio dau gorff statudol yn ardal pob heddlu – y Comisiynydd Heddlu a Throsteddu (y Comisiynydd) a'r Prif Gwnstabl. Yr archwilwyr fydd yn pennu sut y bydd cyfanswm y ffi yn cael ei rannu rhwng y ddau gorff mewn ardal heddlu benodol, a hynny ar sail y gofynion cyfrifyddu a'r trefniadau gweithredol sydd ar waith gan bob un o'r cyrff.

Arddangosyn 14 – graddfa ffioedd i archwilio cyfrifon 2019-20

Gwariant gros cyfun y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl £m	Amrediad ffioedd cyfun ar gyfer y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl £'000			Blwyddyn flaenorol canolrif £'000
	Isafswm	Canolrif	Uchafswm	
50	54	64	74	66
100	64	76	88	79
150	71	84	97	87
200	77	91	104	94
250	81	96	110	99
300	85	100	116	104
350	88	104	120	108

Arddangosyn 15 – llun o gyfanswm graddfa ffioedd y Comisiynwyr Heddlu a Throseddu a'r Prif Gwnstabiaid

Cynghorau tref a chymuned a chanddynt incwm neu wariant blynyddol o hyd at £2.5 miliwn

- 25 Ceir cyfundrefn archwilio sicrwydd cyfyngedig ar gyfer cynghorau tref a chymuned Cymru. Ers 2016-17, rydym wedi codi am waith ar sail amser yn hytrach na defnyddio'r hen ddull o godi ffi benodedig yn unol â bandiau gwariant/incwm.
- 26 Mae cyfraddau'r ffioedd fel y'u nodir yn **Arddangosyn 1**.
- 27 Mewn amgylchiadau lle mae'r archwilydd yn gofyn am dystiolaeth bellach er mwyn cyflawni ei gyfrifoldebau'n briodol, gan gynnwys ar ôl cyhoeddi adroddiad cysylltiedig er budd y cyhoedd, cynhelir profion ychwanegol i fynd i'r afael â phryderon yr archwilydd.
- 28 Dylid pwysleisio y bydd y tâl gwirioneddol a godir ar unrhyw gorff penodol yn ddibynnol ar yr amser gwirioneddol a dreuliyd yn gweithio ar yr archwiliad hwnnw. Darperir yr amrediadau a geir yn **Arddangosyn 16** at ddibenion dangosol yn unig.

Arddangosyn 16 – taliadau am archwilio cyfrifon 2019-20 cynghorau tref a chymuned ar sail amcangyfrif o amser

	Tâl sylfaenol dangosol	Ffi uchaf ddangosol
£0 – £5,000	£140	£280
£5,001 – £100,000	£160	£320
£100,001 – £500,000	£200	£380
£500,001 – £2,500,000	£240	£460

Cyfraddau ffioedd am waith arall mewn llywodraeth leol

- 29 Ac eithrio'r mathau hynny o gyrff y rhagnodwyd graddfeydd ffioedd ar eu cyfer uchod, mae nifer fach o gyrff llywodraeth leol o fathau eraill lle'r ydym yn rhagnodi'r raddfa ffioedd drwy drosi'r gofynion o ran adnoddau yn ffioedd naill ai ar sail cost cyflawni'r gwaith neu drwy gymhwyso'r cyfraddau ffioedd a bennir yn **Arddangosyn 1**. Byddwn yn dal i gynllunio archwiliadau'r gyrff hyn ar sail sero.
- 30 Er mwyn i gyrff llywodraeth leol o bob math gyflawni eu cyfrifoldebau statudol, mae angen weithiau i'r Archwilydd Cyffredinol wneud gwaith sy'n mynd tu hwnt i'w ddyletswyddau cyffredinol (y rheini a bennir yn adran 17 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004). Gall gwaith ychwanegol gynnwys adroddiadau er budd y cyhoedd, archwiliadau eithriadol, arolygiadau arbennig a gwaith pellach mewn perthynas â her etholwr a gwaith i atal gwariant anghyfreithlon. Bydd y ffioedd a godir am y math hwn o waith yn adlewyrchu natur y gwaith gofynnol.
- 31 Gall archwilydd hefyd ymgymryd â gwaith ardystio grantiau mewn gyrff llywodraeth leol ar ran yr Archwilydd Cyffredinol. Mae swm y gwaith ardystio grantiau a wneir mewn unrhyw flwyddyn yn dibynnu ar nifer y cynlluniau a gaiff eu harchwilio a nifer y gyrff a archwilir sy'n cymryd rhan yn y cynlluniau hynny. Codir tâl am y gwaith hwn fesul awr a bydd yn adlewyrchu maint a chymhlethdod y grant o dan sylw ac unrhyw faterion penodol sy'n gysylltiedig ag ef, fel y dangosir yn **Arddangosyn 17**.

Arddangosyn 17 – Amcangyfrifon o gyfrannau cymharol graddau'r staff archwilio a ddefnyddir ar gyfer gwahanol fathau o waith grantiau

	Cymysgedd staff ar gyfer grantiau cymhleth %	Cymysgedd staff ar gyfer pob grant arall %
Cyfarwyddwr Ymgysylltu	1 i 2	0 i 1
Rheolwr Archwilio	4 i 6	1 i 2
Prif Archwilydd/Uwch-archwilydd	18 i 21	12 i 16
Archwilydd/hyfforddai graddedig /prentis	71 i 77	81 i 87

Mae grantiau cymhleth yn cynnwys:

- BEN01 Cynllun budd-daliadau tai a'r dreth gyngor
- LA01 Ffurflenni ardrethi annomestig cenedlaethol
- PEN05 Ffurflenni pensiynau athrawon

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

E-mail: info@wao.gov.uk

Website: www.wao.gov.uk

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: info@wao.gov.uk

Gwefan: www.wao.gov.uk